

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Naročnina lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 92.

Maribor, dne 6. avgusta 1909.

Letnik I.

Nemcem pomagajo.

Kdor sam nima korajže udariti, naj vsaj drugih ne ovira v tem, ako se gre proti skupnemu sovražniku. Kajti sicer pomaga sovražniku, ne pa svojim tovarišem. To je priznано in elementarno pravilo za vsak boj, velja torej tudi za politične boje.

Obstrukcija slovensko-čeških poslancev se obrača proti Bienenrhu, v katerem sedita Hohenburger in Stürgkh, najzagrizenejša nasprotnika slovenskega naroda. Celo liberalni slovenski listi se številko za številko pritožujejo, kako se germanizatorične tendence v uradu in šoli množijo ravno pod sedanjjo vlado. Le do enega sklepa se liberalni listi ne morejo povspeti, namreč da je treba proti taki vladi skrajnega in brezobzirnega boja.

Pač pa so se naši katoliško-narodni poslanci odločili za najhujši odpor proti sedanjemu sistemu. Začeli so z obstrukcijo in so tjo tudi voljni izvajati. Ker zahteva obstrukcija veliko dela in marljivosti, ni bilo pričakovati, da bi liberalci v vso silo priskočili našim poslancem na pomoč. Ampak vendar eno se je pričakovalo, da vsaj ne bodo ovirali obstrukcije in s tem direktno podpirali nemške politike.

Brezdvomno je, da je ravno s češko-slovensko obstrukcijo stopilo slovansko in specijelno še jugoslovansko vprašanje v ospredje. Nemci trepetajo pred slovanskim blokom v državnem zboru in alpski nemški poslanci sklicujejo konference, na katerih se posvetojujejo, kaj jim je storiti nasproti vedno glasnejšemu jugoslovanskemu vprašanju. Dokaz temu je zadnje zborovanje koroških in štajerskih poslancev v Mariboru.

Edino upanje stavijo Nemci v sedanjem času na Ploj-Hribarjevo strujo, od katere upajo, da razbije definitivno složnost med Slovani. In nam se zdi, da Ploj-Hribarji že izpolnjujejo to upanje v popolni meri, vendar še si tega ne upajo javno povedati. Zatrjujejo, da je edinstvo med jugoslovanskimi poslanci na posebnem posvetovanju pod predsedstvom dr. Ploja že razbita. Nemški časniki so vedeli celo poročati, da si Ploj ustanovi v jeseni lasten klub, ki bo hodil svoja separatistična pota. Vse liberalno slovensko časopisje je nadalje edino v tem, da psuje ne morda na Nemce in nemško vlado, ampak na slovenske poslance, ki se borijo z obstrukcijo proti sedanjemu germanizatoričnemu sistemu.

Tudi štajerska slovenska liberalna stranka stoji v tem boju ne ob strani Slovencev, ampak ob strani Nemcev in nemške vlade. Kjer more, udari po obstrukciji, a vladi pa prizanaša in se ne povspne do odločnega odpora. Seveda, naša liberalna stranka tega ne dela zastonj. Da gotovim osebam olajša stališče že v naprej, da spravi par strankarjev h kruhu, se proda Nemcem in nemški vladi, slovenska stvar ji je deveta briga.

Nikdar še nobena stranka na Slovenskem ni tako drzno izdala slovenskega ljudstva kakor sedanja, ki si upa očitno ter odkrito delati v nemškem duhu. Boj taki stranki do popolnega poraza — mora biti geslo vsakega poštenega slovenskega rodoljuba.

Politiški in tehniški značaj slov. vseučil. vprašanja.

Pravijo, da poganja na slovenskem znanstvenem polju preveč političnih cvetic. Lahko bi rekli pravilnejše, da je precej slovenskih (mladih liberalnih) politikov, ki mislijo, da je prava politika mogoča brez solidne znanstvene podlage. In vendar zahteva politika modrosti, ki je vir vsebi čednosti, solidnega, premišljenega, proučenega programa, — združenega s taktiko vojskovodje.

Ne bimo se po svojih vladnih prsih, kadar je treba priboriti pravice našemu narodu. Jugoslovansko vprašanje ni stopilo na dan še-le danes; Hrvatje so imeli že leta 1832 svoj narodni program: Draškovič, Kukuljevič, ban Jelačić, Strossmayer in Starčević — so bili veliki možje, s kakoršnimi se Slovenci v prejšnjem stoletju nismo mogli ponasati. Njih delo je treba nadaljevati skupno s Hrvati: to je največji pomen našega — letošnjega političnega preporeda. Kako veliko razliko opazamo v tem oziru med Slovenci! Naše katoliško dujaštvo resno proučava jugoslovansko vprašanje, njegovo zgodovino, politično zgodovino avstrijskih narodov, priprosto ljudstvo se podučuje v istih vprašanjih — a liberalna inteligenca dela samo žalostne ovire. Najprej so se navduševali za prejšnjega srbskega prestolonaslednika, sedaj se bijejo po svojih vladnih prsih, — najprej so si dali zapleniti svojo visoko šolo (tako se namreč dvigne več prahu in se pridobi več mučeniške slave), sedaj so hvaležni vladi, da jim je do-

volila izdati brošuro. Na glavno tehniško napako naših naprednjakov in njihove knjižice bomo opozorili pozneje; za sedaj rečemo le, da je v politiki treba modrosti in premišljenosti.

Naloga politike in politikov ni, delati z vlado kupčije, temuč potegovati se za pravico in opozarjati vlado na delivno pravičnost, ki je njena dolžnost. Boj za pravico pa je svet, kot nam mora biti sveta naša pravica.

Zakaj so tedaj stopili naši naprednjaki v ozadje, ko se je S. L. S. potegnila z vso silo za slovensko pravno fakulteto proti laški fakulteti v Trstu in za jugoslovanske pravice sploh? Zakaj so trobili med svet — nevarnost strašnega poloma in klicali v svojem strahu na pomoč same cesarjeve besede? Iz gole zavisti nasproti pravi ljudski in narodni stranki! Pozabili so, da se je — še ni dolgo tega — sam dr. Tavčar zahvaljeval v kranjskem deželnem zboru dr. Kreku in dr. Šusteršiču za volilno reformo ter lopnili zopet po deželni volilni reformi in seveda ob enem po svoji nekdanji zahvali, po svojih lastnih političnih defanjih. Res, v njihovi državi mora biti nekaj gnilega. Zato proč od njih, sicer se okuži vse dobro. — To je važno pripomniti k političnemu značaju slovenskega vseučilišnega vprašanja.

Naša vseučiliška zahteva ni stara še-le 50 let, boj za slovensko vseučilišče se vrši že dalje, kot se navadno misli, gotovo pa najpozneje že od l. 1786—87. Pota so različna, jedro je isto, isto kakor ga prelepo oznanja Maryan Morawski ob 500letnici kakovskega vseučilišča:

„Ti si, Alma Mater, odgojila narodovo dušo, to kar imamo najdražjega na zemlji; in zato si nam najdražja, ker imamo danes le še to dušo. Zgubili smo politično telo; toda imamo, imamo še dušo, najlepši, najsilnejši del tega, kar je tvorilo naš narod. Nimamo kaj zavidati takim narodom, ki imajo pod vplivom geografskih ali drugih pogojev še telesa, katerih duše so pa brez sledu zamrle. Taki narodi morajo bolj žalostno kakor mi gledati v bodočnost.“ (F. Ks. G.: Slovanska in poljska ideja. K. J. 1902, str. 215) in zopet:

„Mnogo imamo dragih ostankov, ki nas spominjajo velike preteklosti naše — ali ti si najdražja, živa skrinja narodovih spominkov. S tvojega naroda je potekala prosveta, ne mrzlo leskeča, ampak ogreta po veri in pobožnosti, ki je izobraže-

„Narodni

Najbolj pametno se ji je zdelo, kakovi številki: raztgoti očeta z ugovarjanjem. Morda trdijo babje-
usmili in ji pomaga, saj gospod Palina“ (zmaja) k
takul onega nevarnega vlomilca. Da to toča vse
to posrečilo njenemu Cirilu! si je mislila, čudil, da
obrne svoje lepe oči proti nebu.

„No inte-

Ob istem času je sedel Ciril Željan v kavarni „Pri solncu“, kjer je bilo vedno dovolj ljudi, dasi je bila kavarna precej razvpita. Sem so prav pogosto zahajali uradniki od tajne policije in od poizvedovalnega oddelka, da so opazovali tam občujoče razne goste.

Navidezno zatopljen v časopis, kakor da bi bral precej obširen članek o zadnjem velikem vlomu pri draguljarju Levi, je pazno poslušal med tem pogovor dveh gostov, ki sta sedela pri bližnji mizi.

Že ko je vstopil v kavarno, ga je ta dvojica pričela zanimati in zato se je nalašč vsedel k prvi mizi poleg njih.

Bilo je videti, da je mali, sključen mož s polno sivo brado, z redkimi lasmi in z židovsko zavitim nosom kak trgovec, ki pa ni poseben prijatelj poštenosti.

Ciril je pričel sumiti, da je ta morda kak nevaren človek, in ta sum je prešel tudi na drugega gosta, s katerim se je prvi prav važno pogovarjal, dasi le bolj s šepetavim glasom.

Sicer je bil ta drugi gost elegantno oblečen mož v najboljših letih, toda njegovo elegantno obnašanje se je zdelo Cirilu nekoliko pretirano. Skozi zlat ščipalnik je pa švigalo dvoje sivih oči tako zvito in prežajoče, da bi vsakdo moral misliti, to je najbolj navihan hudodelnik.

Dolgo časa ni mogel doznati Ciril, da je njegov sum upravičen, ker sta govorila obadva nekoliko časa prav glasno o čisto navadnih rečeh. Le

PODLISTEK.

Dober lov.

Davorin Hromec.

(Dalje.)

— Ne bodi hud, atek! Čtivo je bilo tako zanimivo in tako sem se vglobila vanj, da nisem slišala niti ure.

— Ko se omožiš, bo že drugače, pravi stari, nekoliko pomirjen. Vendar, gospoda Palina bi bil moral pred teboj nekoliko posvariti.

Verici je pri teh besedah padla žlica od strahu v juho.

— Njega? — Zakaj? — Pred menoj?

— Ha, za to, ker mi je danes rekel, da bi bila tvoja roka zanj največja sreča —

— Ali je morda zame poprosil?, vpraša Verica z jecljavim glasom.

— Naravnost še ne —

— In ti, papa?

— Jaz sem mu tudi samo namignil, da bi se pod gotovimi pogoji ne protivil.

— To si storil, papa?

— Seveda! Gospod Palina je tako odločen in spreten mož, da bo v službi gotovo izvrstno napredoval. Že do sedaj je prekosil vse svoje tovariše in prepričan sem, da zaloti prav v kratkem onega navihanega tatu, ki v zadnjem času tako zvito pleni draguljarja po mestu.

— Ali ga moram mar zato ljubiti, atek?

Policijski svetnik se še zmenil ni za ta lahen ugovor.

— V resnici bi ne mogel dobiti boljšega zeta, kakor je Palina. Če mi bodo tudi njegove družinske razmere tako všeč, kakor mi je on, — moj tovariš

ravno o teh sedaj poizveduje na moje naročilo, — potem upam, da se tudi ti ne boš branila dati svojega privoljenja.

Veričine roznate ustnice so se čudno stisnile.

— Če mora biti ravno tvojega poklica — saj so pač še drugi —

— Ki bi bili tebi všeč, kaj ne?, je jezno zagodrnjal policijski svetnik.

— Mislim — morda pri poizvedovalnem oddelku — — —

— Saj tam razun gospoda Željana nikogar ne poznaš. Gospod Željan je sicer iz dobre hiše, tudi premožen, toda —

— Toda tudi dober, ljubeznjiv, zdrav in prikupljiv.

— Pa vendar ne misliš nanj?, vpraša začudeno policijski svetnik.

— Zakaj ne, če je treba resno misliti na možitev, odvrača Verica precej drzno.

— Iz te moke ne bo kruha, jo jezno in ostro zavrne oče. Željan je morda dober človek, toda je slab policijski uradnik. S čim se je odlikoval, kar je tukaj? Prav z ničemer!

— Morda mu je manjkalo primerne prilike, papa?

— Kaj razumeš ti o tem! Prilike je imel več kot preveč. Že pred nekaj tedni smo dobili poročilo iz inozemstva, da se po našem mestu klati nevaren vlomilec, toda gospodu nadzorniku se še do danes ni posrečilo ga izslediti, kamoli ga zasačiti in vjeti. Če ga dobi gospod Palina, bo imel gotovo zopet več pravice do tebe.

Na to vstane, da po kosilu nekoliko, kakor običajno, zaspi.

Verica je razumela, da je s tem pogovor končan. Skrbno skoči k njemu, ko vidi, kako se prijemaj za bolno nogo, prime ga pod pazduho in ga spremlja v prihodnjo sobo.

šo narodovo v časih, ko je velike reči dovrševal. — Izobražuj še nadalje narodovo dušo! In vedi, da to dušo — to, kar imamo najdražjega na zemlji — v tebi častimo in ljubimo (F. Ks. G. Maryan Morawski, istotam stran 269).

To je jedro tudi našega vseučiliškega vprašanja. — Kakor ni življenja razun iz življenja, ravno tako ni kulturnih sadov brez kulturnega dela; tudi naše politično življenje je le odsev naše kulturne moči. Kultura in politika morata stopati vsporedno; brez najvišjega kulturnega dela ni mogoč najvišji kulturni zavod.

Glede tehnične strani našega vseučiliškega vprašanja je mnogo nejasnosti. Nekateri si žele najprej ljudskega vseučilišča in poljudnega znanstva za praktične potrebe. Toda hoja za ljudskimi potrebami je prepočasna in prekorna. Znanstvo je znanstvo, pa naj bo višjih desetstisoč ali pa poljudno; poljudnost je samo zunanja, praktična stran ene in iste stvari — znanstva; resnica vendar ni poljudna in nepoljudna.

Izrazi: ljudski, ljudstvo, poljuden ne smejo postati fraza, zlasti ne na znanstvenem polju. Tako hočejo nekateri jezikoslovci napraviti slovenski jezik — ljudski. Pisec tega članka sicer nisem jezikoslovec in mogoče mi kdo poreče: „Le čevlje sodi naj kopitar“, vendar bi mu odgovoril, da bom sodil čevlje, ki mi jih čevljar prinese, čeprav nisem čevljar, in da bo čevljar sodil srajco, ki ga stiska okolu vratu, čeprav ni krojač.

Ravno tako obhajajo tudi mene čudni občutki, kadar berem, da se poteguje g. Breznik za „marinika“, ker je ta izraz poljuden, ali pa ko se hoče približati hrvaščini, pa zahteva izgovor: čitati, karati, svirati. To bi omenil samo s stališča naročnika čevljev, ki ga čevlji žulijo.

Gospodje jezikoslovci se hočejo približati hrvaščini brez proučevanja obmejnih (slovensko-hrvaških) narečij. To gotovo ne more biti pravilno. Prevelika poljudnost lahko škoduje načelu pravičnosti nasproti vsem narečjem. Tudi bi opomnil, da pravniki brez naslednikov in potomcev ne moremo živeti, kakor meni g. Breznik v zadnji številki „Časa“, sicer bomo morali reči, da zapušča zapuščenik svoje premoženje svojim zanamcem (svojemu zanjamecu).

Dr. Lenard pa devlje brizinske spomenike pod črto (med staro šaro), ker nimajo (dovolj) praktičnega pomena; tudi političnih uvodov ne potrebuje dr. Lenard v zgodovini slovenskega slovstva; narodno-politični uvodi pač ne bi škodovali.

Ne smemo biti tedaj preveč praktični, poljudni itd. Tudi ni najboljša beganje po raznih vseučiliških drugih narodov; nekateri priporočajo Zagreb, drugi Prago, tretji Krakov in Lvov, četrti italijanska vseučilišča. Večina bo seveda ostala v Gradcu in na Dunaju; Gradec je važna točka ob slovenski periferiji ter ohrani vedno svoj pomen, ker bo tam vedno dosti slovenskega ljudstva; da se ga toliko pogubi v nemstvu, tega je pač dosti kriva aristokratska sterilnost liberalnega graškega dijaštva. Gradec je točka, ki zahteva stalnega, prostega, katoliško-narodnega, političnega vodjo; trdna katoliško-narodna stranka v Gradcu bi lahko vsaj nekoliko olajšala tamšnjim slovenskim dijakom njihovo res zelo težavno stališče. Tudi je treba neke severne slovenske kulturne meje in njenega stalnega branika v Gradcu. Da bi imel ta branik tudi za ogrske Slovence velik pomen, o tem ni dvoma. Izgubiti pa ne smemo iz-

pred oči glavne stvari: organskega razvoja našega najvišjega zavoda.

Najvišje slovenske šole, naše slovenske visoke šole so — naša bogoslovna semenišča. V njih se izobražajo res pravi, dobri voditelji našega naroda, ki so in ostanejo vzgojevatelji slovenskega naroda, — slovenski duhovniki. Ta faktor prezirajo naprednjaki, njihova visoka šola je a priori zidana na napačnem, neorganskem temelju. Saj izvira iz naših semenišč več del slovenskega znanstvenega slovstva; v semeniščih se podučuje modroslovje, sociologija, narodno gospodarstvo, cerkveno pravo, vzhodni jeziki, pedagogika, cerkvena zgodovina — poleg strogo bogoslovskih disciplin. To je treba upoštevati.

Cerkveno pravo v slovenskem jeziku pričakujemo od bogoslovcev, oziroma njihovih profesorjev. Delo bi se razpečalo med bogoslovci, duhovniki in pravniki. — Pravna fakulteta je sedaj prva naša zahteva.

Misel g. Kavčiča, sedanjega predsednika c. kr. okrožnega sodišča v Novem mestu, da se naj najprej ustavi samo judicijalni in državno-pravni oddelek pravne fakultete, na katerem se naj predava spočetka po metodi glosatorjev: eksegetično, ni umestno za moderno visoko šolo. Pravilneje bi bilo posnemati glosatorje v predmetu in vsebini njihovega dela: rimsko pravo je in ostane podlaga vsemu pravoslovju; najprej moramo imeti slovenske institucije in pandekte.

Avstrijsko zasebno pravo počiva na občnem (gemeines Recht), slednje pa na rimskem; nemških pravnih elementov je v avstrijskem zasebnem pravu v primeri z rimskimi le malo.

In vendar ni objavila edina slovenska pravoslovna revija (Slov. Pravnik) tekom cele dobe svojega obstoja, kolikor smo, se mogli prepričati, niti enega daljšega članka iz rimskega zasebnega prava. — Ravno tako ne pozna ista revija slovanskega prava in njegove zgodovine, čeprav je slednja prva in neobhodno potrebna podlaga naše pravne terminologije.

Sploh je žalostno, da naše znanstvene korifeje ne poznajo hrvaških, čeških, poljskih, ruskih del. Treba je pač še veliko časa, denarja in vstrajnosti. Upamo, da nam bodočnost prinese (več) sadov tudi na tem polju. Velik napredek bi pomenila reciprocteta zagrebskega vseučilišča. Misel-voditeljica pa bo tudi pri našem vseučiliškem vprašanju: blagor slovenskega ljudstva in človeštva sploh, narodni duh, duh jugoslovanski in duh katoliški. —č.

Politični pregled.

Rekonstrukcija kabineta.

„Deutschnationale Korrespondenz“ poroča, da bo avstrijska vlada že v drugi polovici avgusta pričela s pripravami za prihodnjo parlamentarno kampanjo. Baron Bienerth se bo še ta mesec začel pogajati z voditelji večjih strank. V dobro poučenih parlamentarnih krogih zatrjujejo, da posebno poljski klub polaga Bienerthu na srce rekonstrukcijo kabineta. Vodilni člani kluba izjavljajo, da bo poljski klub le tedaj soglasno podpisal vlado, če se posreči odpraviti nesporazumjenje med poljsko ljudsko stranko in Staropoljaki. K temu bi veliko pripomogla izprememba v finančnem ministrstvu. To bodo poljski parlamentarci pri bodočih konferencah pov-

tovo nihče. Tam lahko nemoteno zamenjava najino reči.

— Dobro — jaz sem zadovoljen!

— Danes zvečer torej, kaj ne?

— Jaz bom tam ob desetih. Pa ne pozabite denarja prinesiti s seboj. Iz opreznosti zapustim že jutri mesto, kajti tukaj mi postajajo tla čim dalje bolj vroča.

— Res, prav vroč dan je danes, reče sključen mož zopet glavo, ker se je vsedel ravno došli gost tik njijune mize.

— Da, da, odgovoril drugi, vse si že želi dežja in ohladila. Kako dobro bi djala vremenska izprememba!

In prav nečolžno sta nadaljevala pogovor o vremenu.

Ciril Željani je slišal dovolj. Skoro zavriskal bi bil najraje samega večerja in zmagoslavja. Sedaj ima dolgo zaželjeno priliko, da se more odlikovati. Četudi ni vsega razumel, vendar mu je bilo jasno, da bo imel opraviti s hudo delnikom prve vrste; najbrže je to tisti, ki je toliko pokradel pri draguljarjih. Pet kilogramov zlata ni malenkost. Vsekakor ima zlato od zadnjih vlovov.

Mož pa, ki pri kupčiji posreduje, mora biti tudi že zdavno za ječo zdrav ptič. Če se torej lov posreči, si misli Ciril, potem me bo policijski svetnik mnogo bolj čislal in morda se mi tudi posreči pri njem izpodriniti Ottona Palino.

Treba bo torej biti skrajno oprezen, da se v zadnjem trenutku ne izjavljuje cel načrt in bodoča sreča.

Kaj če bi pustil takej oba zapreti, si je sprva mislil. Toda koliko doseže s tem? Vse bi zanikala, kar sta govorila, saj nima sam nobene priče. In če bi se ne dobilo gotovo dobro skritega ukradenega zlata, bi se jima ne mogla dokazati prav nobena krivda.

darjali in čuje se, da so se že zjediniili v osebi, ki bi nasledoval Bilinskemu. Ta mož bi bil sedanjí poljski namestnik dr. Bobrznyski, ki je svoj čas so deloval pri volilni reformi in je v parlamentu dobro znan.

Izprememba v finančnem ministrstvu se bo potemtakem izvršila jeseni. To bo prvi korak k popolni rekonstrukciji kabineta Bienerth II., katero smatrajo odlični politični parlamentarci za neobhodno potrebno, če se hoče doseči delavnost državnega zbora. Tako poroča imenovani nemški list.

Tudi Hohenburger bo šel.

„Brüxer Zeitung“ je izvedela od dobro poučenih parlamentarne strani, da bo justičnega ministra Hohenburgerja, proti kateremu posebno Jugoslovanci nastopajo, nadomestil kak nemški parlamentarec. Poleg tega bi se izvršila izprememba tudi v delavskem ministrstvu, in sicer bi dobili taj portfelj kršćanski socialci.

Če se bo rekonstrukcija kabineta omejila samo na omenjene resorte, se sedaj ne more reči. Gotovo pa je, da se bodo že prihodnji teden pričela tozadevna pogajanja. Kar se tiče nemško-nacionalnih strank, je izjavil nek voditelj, da bodo ob danem trenutku nemški nacionalci kar najodločneje zahtevali, da se sistem sedanjega kabineta pod nobenim pogojem ne sme izvršiti in da mora obstrukcijskim strankam biti vstop v kabinet na vsak način zabranjen.

Bilinski o sebi.

Z ozirom na časnikarske novice, da bo Bilinski kmalu demisioniral, izjavlja minister sam, da še o tem dosedaj med njim in ministrskim predsednikom ni bilo govora, čeprav sta vsak dan v zvezi. Bilinski se vzdržuje v Išli, kjer upa, da bo ga cesar kot zaupnika klical k sebi, toda to se dosedaj še ni dogodilo. Cesar še Bilinskega ni enkrat poklical k sebi, kar minister sam za dovolj razvidno žalostjo konstatira.

Mariborska konferenca.

Konferenca nemških poslancev v Mariboru je vzdignila precej prahu. Vsi listi se pečajo s stališčem konference, kojega je zavzela nasproti parlamentariziranju, ker bi po njih mnenju to koristilo le Jugoslovancem, ki so v zadnji politični kampanji nenadno prišli v ospredje. Ploj in Hribar pa pošteno pomagata, da bi potisnila Jugoslovane zopet nazaj v ozadje. Ali so to sploh še slovenski možje?

Obstrukcija v ogrskem državnem zboru.

Iz Budimpešte poročajo, da je grof Batthyanyi izjavil, da bo skupina, ki je za samostojno ogrsko banko, neomajno ostala pri svoji zahtevi. Ako se bo Košutova frakcija v jeseni protivila tej zahtevi, tedaj bo Justhova bančna skupina z obstrukcijo onemogočila do tedaj vsako delo v parlamentu, da se razpusti državni zbor. Pri novih volitvah pa da bo narod pomedel vse protivnike mažarske samostalne banke.

Češki deželni zbor.

Namestnik češkega deželnega maršala poslanec dr. Urban se je izjavil o vprašanju glede sklicanja češkega deželnega zbora sledeče: Delavnost češkega deželnega zbora bo, v prvi vrsti odvisna od izida pogajanj, ki se bodo vršila začetkom septembra med ministrskim predsednikom in predsednikom združenih nemških strank. Še-le tedaj bo možno pre-

Ne! Pri njihovi ponočni kupčiji ju mora zaslediti in prijeti, potem je njegov uspeh gotov. Zato je mirno sedel dalje na svojem mestu in se delal, kakor da bi bral časopis ter je počakal, da sta oba osumljenca odšla.

Čim dalje tem bolj je bil Ciril Željani prepričan, da je ta lopov tisti zviti tat, ki je zadnji čas toliko pokradel pri različnih draguljarjih, zlasti tudi, ker se je opis popolnoma vjemal z osumljenčev o sebo.

Komaj se je zmračilo, je odšel Ciril z dvema civilno preoblečenima uradnikoma svoje brigade na stavbišče.

Oprezno so se poskrili drug za drugim za zidovjem na stavbišču, vendar tako, da so se mogli hitro zbrati na dano znamenje.

Sapo pridruživši in nekoliko vznemirjen je gledal Ciril na samotno ulico. Tako naporna, kakor danes, se mu ni zdela še nikdar njegova težavna služba.

Ura je odbila že deset, in vendar ni bilo še nič slišati. Ali sta pričela ona dva morda sumiti in ga nalašč vodila za nos? To bi bilo pač prehudo zanj, ki si je v sanjah slikal že tako zanimivo in lepo bodočnost!

Ciril je že skoro obupaval, ko naenkrat začuje korake od zgornjega in spodnjega dela ceste.

Skriti stražniki so razločno videli prihajati moža, ki se je ustavil za trenutek pred „Medvedom“ in ki je skušal dobiti pravo smer v svetlobo, ki je prihajala iz gostilne.

Videlo se je, da ga hiša zanima. Poizvedovalno je pogledal na streho in spodaj na okna od kleti, potem pa krene naravnost proti stavbišču. Po hoji se mu je poznalo, da nosi v žepu težko stvar, ker mu je vleklo suknjo tako dol na stran.

[Plaše pričujočja]

soditi, če bo mogoče privoliti v tiste zahteve, ki bi se naj potem izpolnile zakonitim potom v kratkem zasedanju deželnega zbora.

Deželni maršal je izjavil v seji deželnega odbora, da njemu dosedaj še ni ničesar znanega o kakem sklicanju češkega deželnega zbora.

Čehi na Nižjeavstrijskem.

Nemški listi z jezo in strahom bobnajo po svetu o češkem navalu na Nižjeavstrijsko. Glavni cilj čehiziranja Nižjeavstrijskega je okolica mesta Sovodenj (Gmünd). Čehi so ustanovili že celo vrsto organizacij. Tudi „Živnostenska banka“ je po poročilih nemških listov izdelala načrt, po katerem bi se nakupilo v okolici Sovodnja veliko število stavbišč; hiše bi se potem oddale proti malemu odplačevanju češkim delavcem. To je Nemce grozno razburilo in ogorčeno protestirajo proti takemu češkemu „navalu“ v nemške kraje. Tega pa sinovi Germanije ne pomislijo, da sami v velikanski meri izvršujejo to, kar očitajo drugim.

50letni jubilej kneza Nikite.

Prihodnje leto dne 14. avgusta bo preteklo 50 let, odkar je bil sedanji vladar Črnogore Nikita oklican za kneza. Črnogorska vlada namerava na posebno slovesen način praznovati ta jubilejni dan. V političnih krogih se tudi veliko govori, da misli knez Nikita povodom svojega 50letnega jubileja proglasiti kneževino Črnogoro za kraljevino, sebe pa za kralja. Zatrjuje se celo, da se že sedaj vrše tozadnja pogajanja med črnogorsko in drugimi evropskimi vladami. Kako mislijo posamezni kabineti o eventualni proglasitvi Črnogore za kraljevino, še ni nič znanega, vendar pravijo voditelji narodne stranke, da bi Avstro-Ogrska, Rusija, Italija in Francoška temu ne ugovarjale.

Drobne politične vesti.

Tekom tekočega meseca prideta oba ministrska predsednika Bienenroth in Wekerle v IŠL, kjer ju bo cesar sprejel v avdijenci. Obiski vladarjev v IŠL se letos sploh ne bodo vršili.

Več pariških časnikarjev je prejelo od angleških časnikarjev povabilo, naj prisostvujejo letošnjim angleškim vojaškim vajam. V vabilu stoji: Mi smatramo za vredno, svojim francoskim kolegom pokazati, kakšne se je na Angleškem (tekem enega leta) izvršilo, da se poviša število prostovoljcev in ojači deželna obramba.

Češki list „Narodna Politika“ trdi, da so vsa orožniška poveljstva na Češkem dobila nalog, naj poizvedujejo, kako mnenje vlada med ljudstvom napram eventualni narodni delitvi Češke.

Voditelj čeških demonstracij decembra meseca Rehak je bil pred okrožnim sodiščem obsojen na tri mesece težke ječe. Vsled priziva državnega pravdnika je pa praško nadsodišče kazen zvišalo na šest mesecev.

V Varšavi je bila minole dni aretirana cela vrsta oseb radi protiruskega nastopanja.

V turški zbornici je bil stavljen predlog, da se odpravi turško poslanstvo v Madridu. Zunanji minister pa je izjavil, da je to poslanstvo nujno potrebno, da se lahko zasleduje dogodek v Maroku.

II. veliki shod hrvaškega kat. nar. dijaštva!

Buči morje adrijansko, nekdanj bilo si slovansko, ko po tebi hrastov brod vozil je slovanski rod.

Simon Jenko.

Ze drugi manifestira hrvaško kat. narodno dijaštvo za svoje katoliške ideje. Prvi shod v Zagrebu je rodil bogate sadove, katoliška mladina bratskega nam naroda hrvaškega se je začela gibati in zdaj prireja že drugi veliki sestanek v Splitu, v solnčni Dalmaciji. Zelo umestno je bilo, da so se pri tem združili dijak in duhovniki, ki istotako prirede velik evharistični shod v Dubrovniku. Ko so nas hrvaški katoliški akademiki povabili na svoj sestanek, smo se z veseljem odzvali temu povabilu. Lepo število slovenskih dijakov se nas je zbralo 2. t. m. v Reki, iz Zagreba se je pripeljalo s posebnim vlakom nad 300 hrvaških dijakov. Vkrkali smo se na ladji Daniel Esno, nad 500 dijakov in veliko duhovnikov.

Vožnja je bila krasna, morje mirno, nad njim pa se je razpenjalo azurno nebo, na katerem ni bilo videti niti ene megle. Ob levi in desni ležijo skalnati kvarnerski otoki in strmo gorovje, vmes med otoki pa plava ladja urno naprej. Na ladji je živahno življenje, od jutra do večera se razlegajo prekrasne slovenske in hrvaške pesmi, posebno proti večeru, ko mine vročina in se zbirajo potniki na zgornjem krovu ladje, da opazujejo solnčni zahod, odmeva ena pesem za drugo, ena lepša kot druga. „Ljuba naša domovina“, „Buči, buči morje adrijansko“, „Slovenec i Hrvat“, „Slovensko dekle“, „Iz stolpa sem mi zvon doni i. t. d.“ Vožnja ni utrudila nobenega. Vsem se je bralo na obrazih, kako jim krasni morski zrak daje novih, svežih moči in novega veselja. Saj pa je ta svet tako krasen kakor malokateri drugi in se ne imenuje zastoj „slovanska rivijera“.

V Zadru se je ladja nekoliko ustavila. Tu pa smo doživeli nekaj, kar je v teh krajih, kjer vlada še laška nasilnost, vedno v navadi. Par potnikov je

šlo na suho; kakor hitro pa so zapustili ladjo, že jih je sprejela laška fakinaža z žvižganjem in kamenjem, enemu so strgali trobojnico, drugega pa so napadli in so mu skušali izviti fotografski aparat. Ranjenih je 3 oseb, 2 Slovenci in 1 Hrvat. Ko je bila ladja že precej daleč od suhega, so prileteli kamenčki, vrženi s tarčo in so zadeli enega Slovence na lice, da je bil takoj ves krvav. Ranjenci pa so samo lahko zaleteli.

Zvečer ob 10 uri smo pripluli v Split. Tu smo se ločili od hrvaških in slovenskih duhovnikov, ki so se peljali naprej v Dubrovnik, mi pa smo se izkrcali. Na obrežju nas je čakalo vse polno ljudstva. Že naprej smo vedeli, da nas hrvaški socialni demokratje nameravajo napasti. Ladja se ustavi. Prvi izstopijo Slovenci, burno pozdravljeni. Vsi zapojejo prekrasno himno „Ljuba naša domovina“, dijak pa stopajo v dolgem sprevodu z ladje po splitskih ulicah. Na levi in desni se vse tare raznih ljudi, ki skušajo pretrgati sprevod. Ako ne bi bilo orožnikov, bi bilo gotovo prišlo do krvavih spopadov. Res grozne razmere! Ta podivjanost in ta terorizem, vsled katerega trpi hrvaška katoliška mladina, je že neznosen. Človek si ni niti varen življenja. Upamo, da se nam te dni, ko bomo zborovali v Splitu, ne zgodi ničesar, toda pripravljeni moramo biti na vse.

Boj hrvaškega katoliškega dijaštva je boj za enakopravnost hrvaškega katoliškega ljudstva. Hrvaški katoliški živeli je bil dolgo časa zaničevan in preziran. S kruto nasilnostjo so ga zatirali, a zdaj gre na dan. In to je veselo dejstvo; kajti samo od katoliškega narodnega dijaštva smemo pričakovati, da se zboljšajo sedanje žalostne razmere na Hrvaškem. Samo v znamenju in s pomočjo katolicizma je mogoča sanacija hrvaškega naroda.

V Splitu zboruje hrvaško katoliško narodno dijaštvo 3. in 4. t. m. Zbralo se je do 700 dijakov. Na tanežje bomo poročali prihodnjič.

Zopet toča.

Malo dni je še le preteklo od strašne katastrofe, ki je zadela ubogo kmečko ljudstvo, in že zopet se nam poroča o toči, ki je padla v torek po Spodnještajerskem.

Iz Ptujja nam poročajo: V torek zvečer proti 6. uri je nastala huda nevihta s točo, ki se je vlekla čez Veliki vrh, Gorenski vrh, Belski vrh in Hrastovec pri Zavrču in ki je trajala 10 minut. Ker je bila toča debela kot kurja jajca, so tisti vinogradi, katere je zadela, popolnoma uničeni. Kmetje, katerim je že lanska in letošnja suša napravila ogromno škodo, se nahajajo v največji bedi. Tudi v ormožkem okraju, kjer je divjala toča 24. m. m., je v torek napravila zopet veliko škodo. Ubogo ljudstvo!

Iz Laškega se nam poroča: Dne 3. avgusta ob 5. uri popoldne nam je grozila velika nevihta, ki se je pripodila od severozahoda. Ljudje so bili vsi prestrašeni. Venkar pa je padala toča med dežjem in ni napravila posebne škode. Ob 9. uri zvečer istega dne pa je zopet nastala velikanska nevihta, med katero je tudi padala toča, ki je napravila na nekaterih krajih veliko škodo.

Tudi v celjski okolici so imeli zadnje dni točo, ki je povzročila veliko škodo.

C. kr. namestnik v ptujskem in ormožkem okraju.

Na osebno posredovanje državnega in deželnega poslanca dr. Korošca se je vozil z avtomobilom v četrtek dne 5. t. m., da si ogleda grozno škodo po toči, c. kr. namestnik grof Clary v spremstvu deželnega glavarja grofa Attensa, p. Ptujja čez Polenšak, mimo Sv. Tomaža, Velike Nedelje v Ormož. V Ormožu ga je pozdravil poleg okrajnega načelnika dr. Omuleca tudi deželni poslanec Ozmeč, ki je visokega gospoda naprosil, da se je vračal čez Zavrč in mimo Borla, ter si ogleda tamonjši poškodbo po toči, ki je v torek dne 3. t. m. tamkaj strašno poklestila, zlasti čez Hrastovec, Belski, Gorenski, Veliki vrh in dalje čez (Sv. Barbaro v Hačozah. C. kr. namestnik je kazal pri ogledovanju grozne nesreče veliko sočutje ter obljuboval ljudem kmalu in zdatno pomoč.

Raznoterosti.

Narodna zveza. V zadnji številki smo poročali, da je dalmatinski poslanec Biankini razglasil v svojem glasilu, da so sklenili „proti-obstruccionistični“ jugoslovanski poslanci, da izstopijo iz Narodne zveze in da je naznanil izstop v imenu vseh poslancev Ploj dr. Susteršiču. Kakor poroča danes nam došli „Slovenec“, je gola in neovrtna istina, da dr. Susteršič še do danes ni sprejel nobenega takega naznanila, ne od poslancev Ploja, ne od koga drugega. Iz vsega tega sledi, ker nikakor ne moremo misliti, da bi Biankini pisal namenoma neresnico, da so nekateri jugoslovanski poslanci na Plojev in Hribarjev predlog res nekaj podobnega sklenili, Ploj pa prevzete naloge ni izpolnil. Tega pa Ploj zato ni storil, ker so se takoj oglasili resni in rodoljubni možje iz Saveza južnih Slavena zoper početje poslanca Ploja in Hribarja, ki izvirajo zgolj iz osebnih malenkostnih razlogov.

Resnica hofratu Ploju ni hčerka božja, katero bi ljubil, čeprav ve, da sta bila zadnje nedeljo dva časovno ločena shoda v St. Lovrencu na Dravskem polju, jeden političen, drugi mladeniški, in da mu je političen shod izrekel nezaupnico, vendar se je drznil pisati v nemški „Volksblatt“, da se mu je zaupnica izrekla na mladeniškem shodu. Slovenski volici naj sodijo, kako težko je na Dunaju sedeti s človekom skupaj, ki se z ravnico tako igra, inj koliko je sploh verjeti hofratu Ploju.

Češki agrarci za obstrukcijo. Na shodu čeških agrarcev v Chynovu je poročal dr. Viškovsky o obstrukciji, katero je označil za nujno potrebo proti Slovanom sovražnemu nastopanju Bienenrothove vlade. Slovanska Jednota je bila v parlamentu edina stranka, ki je imela tudi dovolj moči, da se je ustavila drugim protiljudskim nameram Bienenrothovim. Slovanske akcijske stranke pa niso imele in nimajo obstrukcije za nekaj kupčijski predmet in so zavrnila vsak vladni poizkus, da bi si dale odkupiti obstrukcijo. Geslo: Brez češkega deželnega zbora nobenega državnega zbora — je bilo o pravem času izdano, in le tako je mogoče sploh prisiliti Nemce, da dopuste češki deželni zbor delovati, na kar polagajo češki agrarci veliko važnost. Zborovalci so odobrili obstrukcijo in izrekli zaupanje agrarni stranki. — Tudi državni poslanec Bukvaj je govoril na shodu v Parčovu o taktiki slovanskih strank. Trializem je le nujna posledica razmer in se mora razviti iz dualizma pod vtisom aneksije Bosne in Hercegovine. Bukvaj je dokazal, da je obstrukcija edina mogoča uspešna taktika na slovanski strani in obžaluje, da so se naši slovanski poslanci, ki niso marali za njo. Tudi na tem shodu se je izrekla zaupnica slovanskim akcijskim strankam.

Udržal o obstrukciji. Naj velikem shodu čeških agrarcev je predsednik Slovanske Jednote poročal o političnem položaju. Glede obstrukcije je izjavil bistveno isto kakor dr. Susteršič na ljubljanskem shodu. Udržal je povdarjal, da so češki agrarci glasovali za aneksijo Bosne in Hercegovine, Vsenemci pa proti. Češki agrarci so tedaj glasovali za to, da se je pomnožilo slovansko prebivalstvo za dva milijona duš. Od tega časa se pa Nemci trudijo na vse pretege, da bi obdržali nadvlado v Avstriji nad večino prebivalstva, ki je slovansko. K temu jim lepo pomaga sedanja vlada, ki pri vsaki priliki kaže, da je Slovanom nad vse sovražna. — Češka agrarna stranka smatra obstrukcijo proti Bienenrothovi vladi kot čisto politično zadevo. Vladne stranke so z obstrukcijo preprečile, da je padel dr. Susteršičev predlog glede bosanske banke. Od slovanske strani je moral slediti na to dokaz, da so minuli časi nemškega terorizma in da smo dovolj močni, da lahko nastopimo proti sedanji vladi, katera ima bolj vsenemški značaj, kakor katerakoli vlada zadnjih dvajset let. — Avstrija je zemljepisno in narodno do dveh tretjin slovanska. Zato mora biti tudi politično slovanska. Da to dosežemo, moramo združiti vse svoje moči. Ustanovili smo v to svrhu „Slovansko Jednoto.“ Dosedaj še žalibog niso vse slovanske stranke združene pod njenim praporom, a zdaj v času počitnic moramo storiti vse, da bo jeseni nastopila Slovanska Jednota kot močna in neomahljiva organizacija, v kateri bodo združeni brez izjeme vsi slovanski poslanci. Od Rusinov se sme že za gotovo pričakovati, da bodo šli z nami roko v roki, pa tudi Poljaki se nam že približujejo. — Ta izjava predsednika Slovanske Jednote je važen političen dogodek, ki bo veliko uplival na avstrijsko politično javnost.

Resen list. Kako globoko je padel „Narodni Dnevnik“, kaže naslednja notica v četrtkovi številki: Meško „na pozoju.“ V ormožkem okraju trdijo babje-verniki ljudje, da je Meško jahal „pozeja“ (zmaja) k Ozmeču na Dravsko polje in jim je za to toča vse pobila. — Tako hrano dobiva dan za dnem naša liberalna inteligenca! Kdo se bo potem čudil, da ljudstvo zaničuje to nizkotno, zabito in podlo inteligenco?

Odborova seja S. K. S. Z. V večerajšnji odborovi seji se je storilo več zelo važnih sklepov. Posebno se je odbor pečal z delavskim vprašanjem. Sklenilo se je v tem oziru marsikaj važnega, posebno glede slovenskih delavcev v nemških krajih. Določilo se je nadalje več govornikov za razna predavanja po izobraževalnih društvi. Na dnevnem redu je bilo še lepo število mladeniških shodov, ki se bodo vršili ta in prihodnji mesec, za katere so se določili govorniki. Organizacija slovenskega življa po obmejnih krajih se bo intenzivno nadaljevala. Rešile so se ugodno tudi nekatere prošnje obmejnih krajev za denarno podporo, knjige in časopise. Odobrila se je ustanovitev pevskega oddelka S. K. S. Z. Telovadni odsek S. K. S. Z. se udeleži javne telovadbe Orlov v Kamniku.

Šolski poučni izleti. Delavsko ministrstvo je izdalo na politične deželne oblasti in obenem na ravnateljstva obrtnih centralnih učilnic sledeči odlok: V državnem proračunu za leto 1909 je bila pri vsaki državni obrtni šoli posebna rubrika „Šolski izleti.“ Tudi v bodoče bo ostala ta rubrika. Pri prireditvi šolskih izletov in pri uporabi denarja, ki je na razpolago ravnateljstvom, se morajo upoštevati sledeče točke: Za izlete se mora napraviti natančen pismen načrt, ki naj se predloži učiteljski konferenci. Izleti naj se prirejajo pred vsem z učenci višjih letnikov. Za vodstvo in nadzorstvo izletov mora ravnatelj, ako sam ne prevzame vodstva, določiti sposobno osebo. Določeni znesek naj se porabi za stroške, ki jih ima-

jo revnejši izletniki in pa učitelji, ki se udeležujejo izleta. Učitelji smejo zahtevati povrnitev raznih stroškov in pa dijete, ki odgovarjajo njihovu činovnemu razredu. Če se priredijo izleti v inozemstvo, se morajo načrti predložiti delavskemu ministrstvu.

Romarjem v Marjino Celje. Vlak odide iz Maribora v ponedeljek, dne 9. avgusta ob 10. uri 45 minut po noči in pride v Neuberg ob 4. uri zjutraj. V Neubergu bo, če bo mogoče, sv. maša za romarje. Vzpored pobožnosti v Marjinem Celju dobi vsak romar na vlak. Iz Neuburga odide vlak nazaj v četrtek popoldne. Železnica je namreč pred štirimi dnevi vozni red spremenila. Iz Marjinega Celja bo treba torej zgodaj oditi. V Maribor pridemo ob 5. uri 30 minut popoldne. Zvečer se lahko romarji odpeljejo proti Radgoni, Celju, Ptuj in na Koroško. Romarji se opozarjajo, da se dobro oblečejo, ker pri deževnem vremenu in sploh zjutraj je na Gornjem Štajerskem jako hladno. Dvojne nogavice seboj vzeti je jako pametno za slučaj, da bi bilo deževno vreme. Pevcem in pevkam je priporočati, da vzamejo „Veneo“ seboj, da se bodo zopet lahko pokazali z našim lepim petjem. V ponedeljek zvečer se bodo vozni listki, kolikor jih bo na razpolago, dobili še do poldevetih pri romarskem odboru v Mariboru, grajska ulica št. 2. Na postajah Pesnica, St. Ilj in Spilfeld se ne bo dobil noben listek več, ker moramo neprodane karte že v Mariboru pred odhodom vlaka oddati železnici nazaj. V ponedeljek zvečer torej na veselo svidenje!

Esperanto in Slovenci. Pogosto se toži popravici, kako majhen je naš narod, da ga skoraj nikdo ne pozna zunaj naših ozkih mej, da je širnemu svetu le malo znana krasota našega jezika, naše književnosti in naših pokrajin. Isto usodo so delili še pred kratkim Hrvatje. Toda poprijeli so se esperanta, začeli so izdajati svoj list in namah je spoznalo čez deset milijonov esperantistov hrvatski narod. Iz celega sveta dobivajo v zameno časopise, priznalna pisma, vse se čudi, krasoti hrvatskega jezika. Njihovo glasilo „Kroata Esperantisto“ piše: „I tako je „Esperantom“ več včinen prvi korak, da upoznamo svet s našim milom domovinom, s njenim književnim blagom i ostalim umnim stečevinam s pučanstvom njezinim i prirodnim joj lepotama.“ Skrajni čas je, da se razširi esp. tudi med Slovenci. Naše esp. gibanje je sicer zadnji čas napredovalo bolj polagoma, vendar ni počivalo. Pravo življenje pa se bo začelo šele, ko izide slovnica. Zato pozivljamo vse prijatelje našega gibanja, vse, ki žele, da zaslovi naš narod po širnem svetu, da se naroče na slovnico, če tudi ne nameravajo postati esperantisti. Prijave posimo na naslov: Lj. Koser, Juršinci, Štajersko. Naša dolžnost je, da podpiramo tudi brate Hrvate ter naročimo njihov izboren list ter pokazemo tako tudi v dejanju jugoslovansko vzajemnost (Kroata Esperantisto, Zagreb, Boškovičeva ulica 13).

Stavka delavcev na progi južne železnice od Trsta do Ljubljane in Maribora se pripravlja. V torek je zborovalo v Ljubljani 300 teh delavcev, ki so sklenili odposlati na Dunaj deputacijo k ravnateljstvu. Ako potem tekom osmih dni ne bo odgovora, pomečejo delavci orodje proč in prično stavko.

II. velehradski shod.

Letošnje leto so se zbrali na II. velehradskem shodu odlični zastopniki vseh slovanskih narodov. Posebno pozornost so vzbudili zastopniki vzhodnega obreda, od katerih imajo nekateri popolnoma orijentalni značaj. Med njimi so tudi Rumuni, Grki iz Italije, en Bolgar veliko Rusinov in Rusov. Iz Rusije je prišlo tudi mnogo Litvinov, Poljakov in drugih Rusov, da še celo štirje Francozje so prišli. V velikih trumah je prišlo moravsko ljudstvo k shodu apostolstva sv. Cirila in Metoda. Prihajali so na Velehrad prepevajoč lepe staroslovanske pesmi.

V soboto dne 31. julija je otvoril zborovanje v veliki dvorani Velehrada znani voditelj Moravanov dr. Stojan. Pokroviteljstvo shoda je prevzel olomuški nadškof, ki je v klasični latinščini pozdravil shod na tleh posvečenih po stopinjah in delu naših svetih slovanskih bratov apostolov, ki sta na Velehrad prinesla svete ostanke sv. papeža Klementa, jih prenesla v Rim, s svojim delom pa sta pripravila pot drugemu Klementu, Dvoržaku (Hofbauer), moravskemu rojaku, ki je bil letos v Rimu proglašen za svetnika. S tesnimi vezmi smo torej združeni z Rimom; a obnavljajo se tudi vezi z vshodom. Rastislavov Velehrad je sicer v razvalinah, a Velehrad sv. Metoda še stoji in se vedno sijajneje dviga iz nad razvalin. Prepričan sem, tako končuje nadškof, da se nam obeta velika bodočnost!

Zgodovinar Vychodil je nato podal kratko zgodovino Velehrada. Za njim je nastopilo še več drugih govornikov. Na večer se je vršila procesija in pridiga ter pobožnost v cerkvi, katero je vodil sam nadškof olomuški.

V nedeljo dne 1. avgusta je bila skupščina sv. Cirila in Metoda. Veliki prostor pred cerkvijo je bil nalaščeno poln najrazličnejšega ljudstva v pestrih narodnih nošah. Z vzvišene tribune so se glasili pozdravni govori v vseh slovanskih jezikih. V imenu Slovencev je govoril g. dr. Perne. Vsakega govornika so poslušalci navdušeno pozdravljali; Ob 10. je služil slovesno sv. mašo po slovanskem obredu metropolit Szeptycki ob obilni asistenci navzočih duhovnikov vzhodnega obreda. Nepopisen vtis je napra-

vilu na vdeležence petje čeških bogoslovcev, ki so med sv. mašo peli rusinske in cerkveno-slovanske pesmi. Slovesnost je trajala nad dve uri. Pred in po službi božji je ljudstvo navdušeno pelo Ciril-Metodijško himno. Popoldne so imeli glavno zborovanje. Na tem zborovanju so imeli tudi Francozi zanimive referate. Zborovalci so odposlali udanostno brzojavko na sv. očeta v Rim.

Štajersko.

Mariborske novice.

Nesreča. Nočni čuvaj Alojz Rep je po noči stražil po Krčevini, a je vsled teme padel v nek jarek in si pri tem zlomil levo nogo. Rešilni voz ga je prepeljal v bolnišnico.

S samokresom ustrelil. V noči na 2. avgusta jo prišel 26 letni Anton Čelofiga, posestniški sin iz Gorice na Požeg vasovat. Tamkajšnji fantje so ga opazili in neki fant iz Frama ga je ustrelil s samokresom v prsa. Težko ranjenega so drugi dan pripeljali v tukajšnjo bolnišnico.

Nova narodna trgovina z manufakturnim blagom. J. N. Šostarič nahaja se le na Glavnem trgu št. 19, nikakor torej ni zamenjati z ono v Gosposki ulici nasproti Martinecu z nemčursko pisanim imenom Schuscheritsch. Slav. občinstvo se torej na to opozarja!

Sv. Magdalena. Meseca julija je bilo mrličev 35; rojencev 38; porok 12; sedem oseb se je vrnilo v sv. rim. kat. Cerkev. — Nedeljo 1. avgusta 1909 je bila slovesna poroka gospoda Wladimira Budne c. k. pristava z gospodično Berto Weiglein. Ob tej priliki sta se tast in zet vrnila v sv. kat. Cerkev. Častitamo!

Pretep med vojaki in civilisti. V nedeljo, dne 1. avgusta je nastal na Teznu v krčmi Kotolenka med vojaki in civilisti velik tepež, med katerim je neki dragonec s sabljo 78 let starega Jožefa Maroh, očeta od krčmarja, kateri je hotel vojake pomiriti, stako silo po glavi vdaril, da ga je težko ranil. Starček se mora zdraviti v tukajšnji bolnišnici.

Mater hotel zadaviti. 38 letni, gluhonemi slikarski pomočnik Friderik Maleg je nevaren človek. Svojo sva-kinjo je že večkrat pretepal in ranil. V sredo se je pa spravil nad svojo mater in je pričel daviti toliko časa, da je že omedlila. K sreči jo opazila ta prizor neka gospa, ki je pričela kričati in klicati na pomoč. Ko je Maleg to videl, je spustil mater. Maleg je vdan pijančevanju in je bil radi tega že večkrat kaznovan. Ko so ga priveli v policijske zapore, je pričel tako razgrajati in razbijati, da so ga morali zvezati.

Iz pred sodišča. Gimnazijec drugega razreda, Jakob Wampel, je bil obtožen, da je ukradel 24. maja gimnazijcu Ernestu Kramer pl. Dranberg kolo vredno 120 K. Ko so ga zasačili, je stražniku priznal tatvino, pred preiskovalnim sodnikom je pa zopet tajil. K obravnavi Wampel ni prišel, pač pa njegov oče. Obsojen je bil na 6 tednov težke ječe. — Med Nežo Lukner in njenim zetom Antonom Bukovec je nastal prepir, med katerim je Lukner dala Bukovcu zanušico. To je pa slednjega tako razjarilo, da je pričel pretepati svojo taščo in ji pri tem zlomil dve rebri. Pokoril se bo zato šest tednov v težki ječi.

Celjske novice.

Radeckijev veteran umrl. Dne 3. t. m. je bil pokopan Adam Soukop. Mož je bil star 84 let. Rojen je bil na Češkem, v rojstnem kraju „očeta Radeckega“. L. 1848., 1849. in 1859. je bil z Radeckijem v bitkah v Italiji. Ko je cesar Franc Jožef I. 1848 zasedel vladarski prestol, je ta Soukop v spomin na to vstrelil 101 krat v Milano. Ko je bil odstopil od vojaštva, je služil pri železnici. V pokoju je živel v Celju. Imponiral je vsem s svojim vročim patriotizmom in svojo ljubeznijo do Radeckega. Še v svoji visoki starosti je krepko in ravno korakal po ulicah. Pri pogrebu nekakega veterana se je prehladil. Tudi ob njegovem pogrebu je bila velikanska ploha s točo. Z njim je utonila zopet ena markantna osebnost iz Celja.

Trgovina Goričar in Leskovšek se je otvorila. Opozarjamo na inserat.

Toča je dva dni zaporedoma bila v Celju. Take škode, ko drugje v zadnjem času, sicer ni, vendar se ponekod občutno pozna.

Hmelj ima zdaj dobro ceno. Stari je po 1 K, novi se prodaja danes po 2 K 40 vin.

Koncerte je priredila zadnja nedeljo in ponedeljek ptujski „Knabenkapelle“. Če naši Nemci radi poslušajo godbo, jim tega nikakor ne zamerimo. Lepo pa ni, da izrabljajo pod pretvezo umetnosti nedorasle dečke, ki jim morajo gosti cele noči. Tako naporno delo ubije celo stare gleece, kaj naj še le rečemo o mladih dečkih. Ko so se v torek zjutraj dečki odpeljali iz Celja, so tako slabo izgledali, da so se morali v srce smiliti vsakemu, kdor jih je le videl. Skrajni čas bi že bil, da se odločno stopi na prste ptujskim mogotcem, da ne bodo izrabljali v nemškutarske namene nežne dece.

Ustrelil se je v četrtek zjutraj trgovski pomočnik Anton Zagar iz strahu pred vojaško službo.

Častniške strelne vaje je prišel nadzorovati general Mateuska. Nastanil se je v Nemškem domu.

Ptujске novice.

Umrl je v Ptuj dne 30. julija t. l. gimnazijski učenec Gorazd Vabič, star 14 let. N. p. v. m.

Čebelarstva podružnica za Ptuj in okolico priredi dne 8. avgusta ob 3. uri popoldne pri čebelnjaku g. Jurija Gerečnika v Ptuj — kanižno predmestje — tik pod kolo-dvorom južne železnice čebelarški shod. Ker bode predaval potovalni učitelj g. Ivan Jurančič o naprednem čebelarstvu, ovažujoč nujna dela pred glavno pašo in vzimljenje panjev, se je nadejati, da bodo čebelarji to vpoštevali in se polno-

številno tega shoda udeležili. — Udje se prosijo, naj obvestijo tudi čebelarje neude o shodu, da bodo tudi tisti imeli priliko se pouka udeležiti. — Dne 8. avgusta t. l. vabi torej na shod vse čebelarje odbor.

Drugi kraji.

Kamnica pri Mariboru. Radi napada na posestvu veleposestnika Kristovič v Aubergu dne 4. julija t. l. zvečer, še po kresu, je bil obsojen Martin Wauchnik, hlapec v Besternici, na 14 dni zapor. Tudi je bil več časa v preiskovalnem zaporu. Vse druge je sodnija oprostila.

Na Vurbergu je bil v sredo, dne 4. t. m. zopet izvoljen za župana Anton Preložnik, vrl Slovenec in pristaš Kmečke zveze. Za svetovalce so bili istotako izvoljeni sami vrli možje: Janez Kreft, Anton Gašparič, Jakob Kuhar in Andrej Jakopec. Naša občina sme biti vesela, ker ima vsled varčnega gospodarstva le 25% občinske doklade.

Križevci. Bralno društvo pri Sv. Križu blizu Ljutomeri priredi v nedeljo, dne 8. avg. t. l. po večernicah s pomočjo kat. nar. dijaštva v prostorih g. J. Hauptmana veselico vprid šentiljskega društvenega doma. Na vsoprednu je govor č. g. kaplana Goloba iz St. Ilja, tamburanje, petje in igra „Trije tički“. K obilni vdeležbi vabi odbor.

„Naš dan“. Na Jernejevo t. j. dne 22. avgusta t. l. prirede združena narodna društva v Slovenski Bistrici velikansko narodno veselico v obširnih prostorih hotela „Avstrija“. Polovica čistega dohodka te narodne veselice odmenjena je za društveni dom v St. Ilju. S to veselico pod imenom „Naš dan“ hočemo slovenjebistriški Slovenci pokazati našim narodnim nasprotnikom osobito slovenjebistriškim nemškutarjem, da je in mora postati v doglednem času Slovenska Bistrica — slovenska in mi vabimo že sedaj vse narodno misleče prebivalstvo slovenjebistriškega okraja brez razlike na mišljenje, stan in spol na to narodno svečanost. Pričakujemo pa dalje, da „Naš dan“ poseti v obilnem številu tudi narodno občinstvo iz Konjice, Maribora, Ptuja, Celja itd. ter z nami manifestira v težavnem boju, ki ga bijemo z našimi narodnimi nasprotniki. Torej 22. avgusta vsi na „Naš dan“ v Slovensko Bistrico.

Jarenina. Priprave za šentiljski dan 22. avg. so v najboljšem teku. Vršijo se pridno pevske vaje in za gledališko igro. Martin Krpan s kobilo pride 22. tudi v Jarenino. Kdor bo pri šaljivi tombo-li imel srečo, si bo v nalašč za ta dan postavljenika-varni lahko privoščil kaj sladkega — mokrrega ali suhega; vsega dobrega bodo tam ponujale narodne mladenke jareninske. In da bi le tudi „Orli“ iz Maribora prileteli!! Vse za šentiljski dom!

Cirkovce pri Pragarskem. V naši krasni lavantinski škofiji se nahaja 56 župnij, izmed katerih ima vsaka več prebivalcev kot Cirkovce s svojimi 26 stotinami. Nekaj onih večjih župnij ima trikrat več polnoma slovanskih župnij šteje skoraj dvakrat toliko duš kot Cirkovce, največ je takih, ki so za par stotin večje. Ker je letos družba sv. Mohorja dosegla tako visoko število udov, h kateremu prirastku je mnogo pripomogla tudi naša obsežna lavantinska škofija, pogledimo Cirkovce, katero mesto so si izbrale? Da se središče odločnih poljancev ni dalo potisniti v ozadje, to si lahko mislimo, da je branilo in si obdržalo vsaj svojo 57. postojanko med lavantinskimi župnijami, to smo pričakovali, da je dobrih 50 veliko večjih župnij porinilo nazaj in si osvojilo pefo mesto v celi škofiji, te častne zmage se nismo nadejali.

Ta napredek se ni dosegel s posebej naročenimi iztisi, tudi nismo napredovali le v enem letu, kakor n. pr. v zavedni Solčavi, kjer smo pri komaj devetih stotinah duš v letu 1898—1899 poskbčili od 92 naročnikov kar na 167. Že nekaj let se poljanci na širnem Dravskem polju navdušujemo za čitanje dobrih knjig in časopisov, in Cirkovce so si po absolutnem številu in po odstotkih na Dravskem polju osvojile prvo častno mesto s tako silo, da ostanejo tudi zanaprej najbrž vedno prve.

Prvo desetletje dvajsetega stoletja je za napredek in izobrazbo kmečkega ljudstva, posebno še naše mladine, posejalo obilno množico zdravega semena, katero bo rodilo v blagih slovanskih sreih stoteren sad. To našo nado nam opravičuje tudi koledar družbe sv. Mohorja za leto 1910., ki bo nam vsem pokazal natančno število cirkovških Mohorjanov, katero je v čast ne le poljancem, temveč vsem Slovincem, ki ljubijo svojo domačo grudo in slovensko govorico.

Ako konečno omenimo, da je na cirkovski žit-rodni poljani od Mohorske družbe odpadlo vse, kar hvalisa le nemško kulturo, se prilizuje ptujcem, se spakuje s slabo nemščino in čita le nam skrajno sovražno nemško časopisje, ako dalje ne prezremo dejstva, da je ravno ta Mohorski družbi neprijazna nemškutarska kompanija najhujše delovala proti deželnozborskima kandidatom S. K. Z., prav lahko spoznamo, ako le ne gledamo skozi s hrastovim vejev-jem ovenčano ali s svobodomiselnim papirjem ovito bruno, da služi koledar slavne družbe sv. Mohorja vsem značajnim Slovincem kot najboljši komentar pri vprašanju: kje in kdo je jedro slovenskega naroda?

Sv. Barbara v Halozah. Dan na dan pojo zvonovi mrtvaško pesem žrtvam nalezljive bolezni, legar-ja. Šola je zaključena, okrožni zdravnik daje navodila staršem in poglavarjem, da se bolezen ne razširi preveč. — Možje in mladenčci so odšli po nava-di v „mertek“ mlatit v Krajno, t. j. Hrvatsko-Slavonijo, da si zaslužijo žita za zimo, ker bo kruh drag, vino pa — če ne bo toče — po ceni. — V občini Slatinski izvolijo v kratkem župana — najbrž poprejš-njega, Ptujski Fürst se je hudoval nad njim, da pre-več „dol tere“ nemški uradni jezik, no, mi mislimo, da naša županstva še preveč dačo nemščini veljave,

česar pa so tajniki krivi, ki se radi z nemščino postavljajo pred župani, češ, brez nas bi ne šlo. Kjer župan-kmet sam uraduje, kot n. pr. v Gradiščah, tam se mora pohvalno priznati, da je slovenščina uradni jezik, kakor je to samo ob sebi umevno. Ne dajmo se Nemcem pod nogo!

Ljutomer. Narodni list št. 33, od 22. VII. t. l. zopet popolnoma neopravičeno napada po svoji stari navadi našega občečislanskega in priljubljenega gospoda kaplana O. Škamleca. V odgovor na te nesramne napade sledi tu od strani neodvisnega lajka nekaj pojasnevalnih točk: 1. Omenjenega dopisa v „Slovenca“ glede nemških napisov ni pisal g. Škamlec, ker sploh ni dopisnik „Slovenca“. 2. Izvirajo iz peresa g. Škamleca večinoma le oni članki v naših časnikih, kjer se on podpisuje s svojim polnim imenom, omenjeni gospod je po svojih stanovskih dolžnostih osobito v zadnjem času tako vprežen, da se ne utegne baviti z brezpomembnimi liberalci, zlasti pa sedaj, ko uporablja vsak prosti trenutek le v nadaljevanju svojih študij. 3. Tudi te vrstice so iz peresa lajka, ki z vsemi narodnjaki-poštenjaki čisla gospoda Škamleca in uvideva, kako krivični in neosnovani so napadi na tega gospoda od strani naših liberalcev-lažnjivcev. 4. Dopisnik „Slovenca“ govori le golo istino, če trdi, da so liberalci grobokopi pravega narodnega življa. Katoliška stranka je v vsakem oziru narodna stranka, in tega svojega stališča nikdar zatajila ni, med tem ko lahko z mirno vestjo trdimo, da je marsikateri Slovenec-poštenjak zapustil Ljutomer le radi nakan liberalcev. Narodno delo sedaj v Ljutomeru še živečih liberalcev kaže le negativne uspehe. Pred kratkim se je v slovenski družbi izrazil velikan vseh duhovitih liberalcev: „Slovenska šola v Ljutomeru je klerikalna, nikdar od mene ne dobi vinarja; jaz raje podpiram nemško šolo.“ Tako izgleda dejansko narodnost naših liberalcev. Če katoliška stranka ne more podpirati „Sokola“, je to popolnoma umevno; saj vemo vsi, kakšne barve je „Sokol“ in njega vodstvo. Če se „Sokol“ sam imenuje „najodličnejše narodno društvo“, mu radi pripuščamo to veselje, saj vemo, kakve vrednosti je ta samohvala, če dokazuje to trditev s tem, da je „Sokol“ edino društvo, ki prireja velike manifestacijske narodne slavnosti. Nekaj je na tem; tega ne tajimo. Pri programih prireditve katoliško-narodnih društev najdemo: poučno predavanje, govorniške vaje, deklamovanje, ubrano narodno petje, uprizoritev lepih etičnih gledaliških iger in gotovo tudi mirno prosto zabavo. Nam gre le za izobrazbo in osrečevanje ljudstva, ne pa za zunanji lišp in krik. Mi ne potrebujemo v dosegu svojega cilja takih spektakelnov in takih šarlatanarij. Seve, nastop preagilnih lelovadk, konkurenca lepotic, ples, to vse ne stoji na naših vsporedih. Manifestacije, ki jih prireja „Sokol“ spraznjujejo mošnje obžalovanja vrednih udeležencev, pospešujejo gízdo, napuh in pijančevanje. Kam pelje liberalna vzgoja našo ubogo mladino, o tem priča „Chronique scandaleuse“ zadnjih let, pa o tem ne govorimo dalje; nam se te žrtve liberalne ideje le smilijo. 5. Kateri stranki pripadajo kmeti-poštenjaki ljutomerske okolice, pokazale so zadnje državnozborske volitve. V okolici tudi ni, razven pri nekaterih „Stajercijancih“, ki so ravno od tržkih slovenskih liberalcev posebno podpirani, nemških napisov. Sicer pa škoda na tolikih besedah; saj trezno misleči liberalci sami ne morejo biti ponosni na mlečnokobe dopisnike „Nar. lista“ in „Nar. Dnevnika“, naj si bodo potem ti „Popotniki“ ali „Hongapaji-Asperni“.

Ljutomer. „Konkurenca lepotic“, ki je bila na vzporedu liberalne sokolske veselice zadnje nedelje, se ni izvajala. Čudno se nam je zdelo, zakaj vendar ne, ko so neki gotovi gospodje ravno te točke najbolj težko pričakovali. Odgovarja sedaj „N. Dnevnik“, ki pravi, da kaj takega ni za naše malomestne kraje. Razumno, ker za liberalne ljutomerske gospodične že zdaj živ krst ne da ne vinarja, kaj pa še-le, ko bi stopile v vrsto konkurenčnih podjetij.

Nazarje. Dne 25. m. m. so vrli mladeniči in mošje našega kat. slov. izobr. društva vprizorili igro „Don Manuel ali Ave Maria“ (Ako ravno je bilo veliko hujkanja in nasprotovanja od strani zelo uglednih oseb, so vendar naši diletantje vstrojno stali na svojih mestih, ter izborno rešili svoje vloge. Vrlo so nastopali ustajniki in njih vođa don Manuel. Bojaželjno so tudi nastopili vojaki pod vodstvom častnika. Kakor so ustajniki in vojaki rešili izborno bojevitost prizore, tako so tudi vsi drugi rešili svoje razne vloge. Ker so pa naši diletantje vedeli, da ne bo vsemu občinstvu ugajala resna igra so vprizorili še en šaljiv kuplet. V prvi gre tudi čast vrlemu tamburaškemu zboru iz Mozirja, ki je izvrstno sodeloval s svojo godbo pri predstavi. — Iznenadil nas je govor preč. g. p. Regalata iz Ljubljane, kateri nam je pojasnil namen in delovanje izobraževalnih društev. Pred vsem moramo pohvaliti predsednika našega kat. slov. izobr. društva in preč. p. gvardijana, ki sta veliko pripomogla k dobri izvršitvi predstave. V sled raznih zaprek se ne more igra ponavljati tedaj, kakor je bilo določeno. V kratkem času se bo določilo kedar in kje. Pričakovali smo večje udeležbe, posebno od okolice Vrbovec in pa od Rečičanov. Kokorčani in posebno Mozirčani so bili udeleženi v jako velikem številu. Vrlim diletantom, posebno mladeničem, kliče mo vsi katoliško misleči Nazarčani „Živio“. Le tako naprej! Naprej po poti katero ste si zaznamovali za svoje življenje! Ne vsstrašite se dolgojezičnih vrst sovražnikov, ampak prezirajte malenkosti, na-

prej! Pričakujemo še od vas mnogo takšnih zanimivih predstav.

Sv. Duh v Ločah. Zadnje soboto zvečer je 21letni hlapec pri tukajšnjemu usnarju Paušerju po imenu Šprach Franc padel iz podstrešja v hlev in se pri tem težko ranil. **Trbovlje.** Dne 1. avgusta t. m. je umrl tukaj g. Franc Kalan, hišni posestnik in bivši župan.

Koroško.

Celovec. Ako je dozdej trebalo še dokaza, da se je mogoče nežnemu spolu tako vglobiti v „klepetanje“, da od zunanjega sveta ne vidi in ne sliši ničesar, tako se je sedaj sijajno podal. Pred par dnevi na večer pelje od Vrbskega jezera v mesto Celovec zaporedoma več vozov konjske železnice. Malo nad gostilno „pri Vorniku“ pa stoji sredi železniškega tira več zastopnic „slabotnega“ spola — pridno bruseč jezičke. Kočijaž prvega voza je moral voz hitro ustaviti, ker se one vkljub opozoru niso umaknile s tira. Drugi voz, ki je vozil tesno za prvim, pa treščil v prvega. Ubogega konjička je drugi kočijaž sicer v naglici še potegnil nekoliko v stran, a vendar mu je zmečkalo zadnje stegno tako, da je takoj obležal. Strla se je tudi ena svetilka. Ker so bili vozovi prazni, se k sreči ni nobena oseba poškodovala.

Podlublje. Med našimi socialisti je na prvem mestu verski odpadnik Ferd. Ibounig, sedaj gostilničar pri Tuliju. Ker imajo voditelji pri „lokalni organizaciji“ vodilno besedo, se pač ne more nihče motiti, če reče, da je ravno ta sodrug-gostilničar znal za znani bojkotni dopis. Po naših mislih je le gola konkurenca in nič drugega. O ti ubogi „Lokalorganisation“, za kaj vse moraš svoj hrbet držati! Ali je resnica? Če ni, pa nam povejte enkrat, kdo se skriva za tistim skrivnostnim „Lokalorganisation“! Korajžni ljudje, kakor ste, boste gotovo šelandru povedali svoja imena. Torej le na dan z imeni, sicer ostanemo pri našem in začnemo z bojkotom tudi mi. Če so „frei“ ti, zakaj bi ne bili tudi mi?

Podlublje. Naši igralci pripravljajo za mesec avgust veliko in krasno igro. Slavno občinstvo že zdaj opozarjamo na to!

Svetna vas. — **Požar.** V ponedeljek dne 2. avgusta je v naši vasi nastal požar, katerega je baje zanetil nek domači deček. Silen veter je pospeševal razširjenje plamena. V kratkem je bilo sedem hiš in nekaj gospodarskih poslopj v ognju. Gospodar, pri katerem se je najprej vnelo, si je pri gašenju polomil roko. Zgorelo je večinoma samo bolj revnim posestnikom, ki so bili zavarovani samo za male svote ali pa sploh nič. Na pogorišče je prihitelo v kratkem času 10 požarnih bramb, ki so kmalo omejile ogenj in tako preprečile še večjo nesrečo. Zgorelo je več svinj, ena krava in mnoge perutine. Tudi pohištvo, seno in poljski pridelki so uničeni. Ljudje so bili tačas, ko je izbruhnil požar, vznuj na polju pri delu in niso mogli tako hitro domov, da bi kaj rešili. Nekdo je imel spravljen pri enem posestniku, katerega hiša je pogorela, v kovčegu večjo svoto v bankovcih, kateri bi bili gotovo izgubljeni, ako bi se ne posrečilo v zadnjem hipu še rešiti goreči kovčeg iz požrešnih plamenov.

III. slov.-hrvatski pedagoški in katehetski tečaj.

V Ljubljani se vrši dne 10. in 11. avgusta t. l. tretji slovensko-hrvatski pedagoški in katehetski tečaj po sledečem razporedu:

Predvečer, ponedeljek 9. avgusta: Prijateljski sestanek in pozdrav gostov v mali dvorani hotela Union.

Torek 10. avgusta dopoldne:

- 8—9: Občni zbor Društva slovenskih katehetov.
- 9—9½: „Katehet v enorazrednici.“ Predava profesor in častni kanonik A. Kržič (Ljubljana.)
- 9½—10: Razgovor.
- 10—10½: „Treči formalni stupanj (asocijacija) kod Komenski-Herbert-Zillera i u službi vjeronauka.“ Predavatelj profesor Ferdo Heffler (Zagreb).
- 10½—11: Razgovor.

Torek 10. avgusta popoldne:

- 3—4½: Praktična katehizacija iz zgodb za IV. razred. (Jairova hči in bolna žena.) Katehet J. Mlakar (Ljubljana). — Razgovor.
- 4½—5: „Načela o memoriranju učne tvarine.“ Predava spiritual in katehet Ignacij (Nadrah) (Škofja Loka).
- 9—9½: Razgovor.

Sreda 11. avgusta dopoldne:

- 8½—9: „Opravljanost psihološke metode za pučko školu.“ Razpravlja Don Spasejo Fabris (Dubrovnik).
- 9—9½: Razgovor.
- 9½—10: „O nadaljni izobrazbi kateheta.“ Predava profesor dr. J. Demšar (Št. Vid nad Ljubljano).
- 10—11: Razgovor.

Sreda 11. avgusta popoldne:

- 3—4½: Nastop kateheta A. Azmana (Postojna) pri učencih III. razreda. Kateheza o grehu. — Diskusija.
- 4½—5½: Razgovor o raznih katehetskih težnjah. V četrtek izlet tujih gostov v Vintgar, na Bled in v Bohinj.

Dopoldanska zborovanja bomo imeli v knjižnični dvorani Katoliške tiskarne. Popoldanski sestanki bodo pa v zavodu Collegium Marianum, ker bo ondi praktična katehizacija.

P. n. gg. udeležniki, ki žele biti pri skupnem obedu v hotelu Union prvi, oziroma tudi drugi dan,

naj blagovole to sporočiti uredništvu „Slovenskega Učitelja.“

Kranjsko.

Glasbeni ravnatelj in skladatelj Anton Foerster v Ljubljani je stopil ta mesec v zaslužni pokoj. Foerster je deloval v Ljubljani kot glasbenik in skladatelj celih 42 let. Bil je 41 let kapelnik in organist v stolni cerkvi, nad 38 let učitelj petja na c. kr. srednjih šolah, 32 let ravnatelj orglarske šole in 19 let učitelj petja v semenišču duhovnov. Kakor skladatelj je Anton Foerster zložil mnogo cerkvenih raznovrstnih skladb, tako nad 150 liturgičnih del, ali samo za petje ali pa s spremljanjem orgelj in tudi orkestra, k temu nad 100 slovenskih pesmi, poleg teh dva zvezka „Cecilije“ za mešani in dva zvezka „Cantica sacra“ za moški zbor. Za zasluge na polju cerkvene glasbe je bil Foerster odlikovan z vitežkim redom sv. Silvestra.

Velikansk požar v Št. Vidu na Dolenjskem. V nedeljo je uničil strašen požar v Št. Vidu na Dolenjskem trem gospodarjem vsa gospodarska poslopja s hišami, hlevi in kozolci vred. Ne ve se, na kak način da je pričelo goreti na nekem kozolcu, ki je bil poln žita. Ogenj je imel v četr uri ob strašni vročini v svoji oblasti tri hiše, tri hleve, dva kozolca in eno kaščo za žito. Pogled na pogorišče je bil strašen, vročina skoraj neznosna, vode za gašenje pa prav nič, ker so bili skoraj vsi vodnjaki suhi. Ako bi se veter ne obrnil na nasprotno stran, potem bi se vnele še ostale hiše v vasi. Zgorelo je tudi nekaj živine.

Grozna nevihta s točo se je vsula v torek popoldne nad ljubljansko okolico. Vihar je pripodil temne oblake na nebo, drevje se je upogibalo do tal pred groznim viharjem, lilo je kar curkoma, gromelo in treskalo je, da se je vse treslo. Nad ljubljansko okolico se je vsula toča, ki je vse pobila. Najbolj prizadete so občine: Vižmarje, Brod, Toskodelo, Podutik, Dvor, Št. Vid, Kamnogorica, Medno. V Podutiku je suha toča tako bila, da ni ostalo ničesar celega. V šentvidski okolici je padala kot oreh debela toča, ki je pobila vse naokoli, kar je bilo zelenega. Zvečer se je pa v izanski okolici vsula debela toča, ki je napravila blizu 80.000 kron škode.

Primorsko.

Arežiran trgovec z dekleti. V Reki so prijeli 47 let starega Jožefa Stanzerja iz Maribora, ki je bil zadnji čas v Trstu za čevljarja in hišnika. Pri njem so dobili 20-letno Julijo Zupanc iz Zidanega mosta, katero je hotel prodati na Reki.

Banca popolare. V torek se je vršil v gledališčni dvorani shod delničarjev propadlega denarnega zavoda pod imenom „Banca popolare“. Že v ponedeljek se je zbralo v Korminu mnogo delničarjev iz Furlanije in Vidma, da se posvetujejo, kako stališče zavzamejo na shodu. Sklenili so, da ne odstopijo pod nobenim pogojem od svoje zahteve, da se jim mora povrniti ves denar.

Kobilice se po Krasu vedno bolj razširjajo. Sedaj so se pojavile že tudi v vipavski dolini. Zlasti jih je polno okoli Manče.

Svobodomiselni „Soči“ ne gredo naprave zvestih somišljenikov S. L. S. na Krasu v glavo. Vsaka njih najmanjša naprava jo spravi že iz ravnotežja. Vidi se, da se bližajo njeni interesi in interesi svobodomiselnih liberalnih stranke na Goriškem h koncu. Jako značilno piše „Gorica“ v eni zadnjih števil: sledeče: „Ustanovili smo v tem in v lanskem letu par gospodarskih društev, kajti če kje, so gotovo na Krasu potrebna, kjer večina revnega ljudstva ječi pod jarmom par magnatov, ki imajo cele občine v svojih krempljih. Z našimi gospodarskimi napravami so prizadeti pa ravno tisti, ki nosijo zvonec v kraški napredni politiki. Da so zajavkali nad tem našim delom, ni nič čudnega, saj vemo vsi, da ko se psu stopi na rep, zacvili. Ravno kraško ljudstvo je z veseljem pozdravilo naše gospodarske zavode, in da se jih oklepa z vsem zaupanjem, kaže delovanje istih. Ti bodo koristili revnemu in zanemarjenemu kraškemu ljudstvu gotovo več, kot znani brezvestni Sočebanci. Na Krasu je treba ljudstvo gospodarsko povzdigniti, ustanoviti zadrage, posojilnice in hranilnice, da se ljudstvo reši izpod trdega jarma kraških magnatov.“

Mi to z veseljem beležimo in se strinjamo z našimi somišljeniki na Goriškem, da se ne uklonijo onim ošabnim Sočebancem, ki hočejo po liberalnem načinu terorizirati vse ljudi po celem Krasu. Kraško ljudstvo mora sprevideti, da najde zaželjene pomoči in odkrito blagodarne srce le pri naši organizaciji. Povsod, kjer prebiva Slovenec, naj se zatekajo k nji v trenutkih potrebe in stiske.

Narodno-obrambno delo.

Družba sv. Cirila in Metoda

ima dne 8. avgusta veliko skupščino na Jesenicah. Nekateri še so vedno pričakovali, da se bo od liberalne strani ponudil še pred skupščino kompromis za skupno narodno-obrambno delo. Toda zmagal je strankarski fanatizem nad rodoljubjem, mladi liberalni naraščaj, ki ima že v svoji stranki odločilno besedo, noče samo strogo narodnega društva, ampak njemu je na tem, da je društvo pred vsem liberalno.

Z družbo sv. Cirila in Metoda zasledujejo liberalci svoje strankarske koristi, zato je tudi nočejo več dati iz rok. Vse družbino osebe se mora in se bode počasi rekrutiralo iz samih liberalcev, in kjer bodo družbini zavodi, tam bodo tudi zanesljivi liberalni agitatorji. Ne naenkrat, ampak polagoma bodo zginile šolske sestre, zmernejši učitelji, iz vodstva zmernejši odborniki, in potem bo družba močna in zanesljiva liberalna organizacija, ki bo pod zastavo „narodnosti in obmejneg dela“ imela še celo nekaj vzvišenega nimbusa.

Centrala družbe je že dobro urejena. Radikalni liberalci imajo v odboru pretežno večino, vodstvo na pisarna je oskrbljeno od zagriženih liberalcev, glavni izvrševalci centralnih teženj, to so potovalni učitelji, so tudi preizkušeni pristaši takozvane svobodne misli.

Nove učiteljske moči, ki se prevzemajo na družbine zavode, so in morajo biti vse pristno liberalnega mišljenja, sicer so odklonjene.

Družba sv. Cirila in Metoda je postala organizacija, ki hoče s pomočjo rodoljubnih darov vzdrževati celo kopo liberalnih privrženecv, ki imajo naloge, na svojem mestu razširiti med ljudstvo slovenski liberalizem. Družbi ni več narodnost prva, ampak denar, ne gre se ji v prvi vrsti za obrambno delo, ampak za preživljanje liberalnih hujšakcev, kateri morajo le zato, da vendar ne jedo zastoj kruha, opravljati tudi neko liberalno narodno-obrambno delo.

Nesebičnim in požrtvovalnim rodoljubom pa je sedaj treba resno misliti na ustanovitev društva, kakršna bi morala biti družba sv. Cirila in Metoda. Dovolj dolgo smo čakali, da v liberalnih vrstah zmaga razum in rodoljubje nad slepim in divjim strankarskim fanatizmom, toda zaman! Sedaj so naša pota prosta, nastopimo jih pogumno.

Pesek v oči. V Celju so podpisali liberalci za družbo sv. Cirila in Metoda kot odgovor Roseggerju okoli 15.000 K. Toda med njimi so ljudje zdravi, o katerih vsi vemo, da še so pred kratkim položili manifestacijo, da so suhi kot miši iz moke. Ali se s tem delajo sami seboj norca, ali pa iz družbe, je enako obsojanja vredno.

Obmejno delo izvršuje v podrobnem edino-le S. K. S. Z. za Štajersko z razpošiljanjem časopisov, z razdeljevanjem knjig, ustanavljanjem knjižnic in izobraževalnih društev. Za obmejni sklad prihajajo dohodki iz obmejnega koleka, papirja in črnila.

Branimo svoje! Pod tem zaglavjem je priobčil zadnji sobotni „Slovenec“ iz peresa g. T. (ersegglav?) zanimiv članek o delu na naši štajerski slovenskomeški meji. Nasvetuje izobraževalnih društev na mejo, po njih pa časopisov in knjig ter predavanj. Same knjige, pravi T., na mejo poslane ne izdajo nič. Društve je treba in društvenih prireditelj. Veliko naloge bi imeli na meji n. pr. naši Orli. Svoj članek končuje z besedami: „Z otroškimi vrtni, septembrskim kravaliranjem in veseljenjem se Slovenstvo na meji ne reši. Treba res kulturnega dela, treba vzgoje ljudstva, vzgoje njega volje in eneržij. To bo dosegla Slovenska krščansko-socialna zveza, če bo narodnoobrambeno delo organizirala v posebnem organizmu, v katerem bodo sodelovali vsi: meščan, kmet, fant, dijak. Zato ustanovimo tak narodni kulturni svet, in sicer hitro! Hanibal že trka na vrata.“

Za Sklad obmejnih Slovencev so nadalje darovali sledeči: Dr. Janko Hočevar, državni poslanec, Krško, 30 K; Andrej Ramoveš, nadžupnik v Dobropoljah, 20 K; Duhovniki na pastoralni konferenci v Ribnici 27 K 60 vin.; Anton Kočmur pošilja z geslom „Slovan-kolesar“ iz St. Ilje, kjer se je mudil, 20 K in poziv: „Kdor čez St. Iljo kedaj se pelja, vsak za mitnino naj 20 kron da!“ Anton Kržič, profesor in kanonik v Ljubljani, 20 K. Koroški slovenski duhovniki, zbrani na pastoralni konferenci v Velikoven dne 15. julija, pošiljajo 220 K. Prispeva vseh enajst duhovnikov velikovške dekanije s motom:

Mi sami trpimo,
a radi delimo
z veseljem tim večjim
tudi z bratom trpečim.

Darovali so č. gg.: Čemer Šimon, dekan, 20 K; Volavčnik Jan., župnik, 20 K; Treiber Franc, župnik 20 K; Kindelman Jak., župnik, 20 K; Kramar Cvetko, župnik, 20 K; Drdlik Jožef, župnik, 20 K; Hraba Dragotin, župnik, 20 K; Rosman Franc, župnik, 20 K; Ebner Janez, kanonik, 20 K; Dobrovo Jožef, župnik, 20 K; Dolinar Ivan, provizor, 20 K; Revček Andrejček v Smledniku, 20 K; J. B. Mally v Trzinu, 20 K; Jos. Střinar, župnik od Sv. Trojice, za pomoč od meje, kjer še živi rodbina Krpana Martina, 20 K; Franc Ahačič, Tržič, 20 K; Anton Sušnik, profesor, Tržič, 20 K; Anton Demšar, kaplan, Tržič, 20 K; Ivan Oblak, knezoškofijski duhovni svetnik in župnik na Bledu, 20 K; Hranilnica in posojilnica na Bledu 60 K; ob 40 letnici v Trzinu zbrani gg. sošolci so darovali 120 K; Franc Schweiger, dekan v Leskovcu, 20 K; Franc Spendal, župnik in duhovni svetnik v Trzinu, 20 K; Mihael Saje, župnik in duhovni svetnik v Štangi, 20 K; Janez Berlic, župnik v Srednji vasi, 20 K; Anton Lovšin, župnik v poklju, 20 K; Jakob Kalan, župnik v poklju, 20 K; Alojzij Kočmur, odvetniški sollicitator v Ljubljani, na čast voditeljem slovanske obstrukcije v državnem zboru, 20 K. To je prava beseda! Pozdravljajmo slovansko obstrukcijo v državnem zboru z darovi za obmejne Slovence! Ne odnehajte darovati za svoje stiskane brate ob meji. Pomagajte zidati z obilnimi darovi močno trdnjavo, da bo hitro gotova. Kdor več premore, naj tudi več daruje!

Za St. Iljski dom: Namesto venca na grob prekmalju umrlega g. Franca Mlakarja, svojega ustanovitelja in večletnega odbornika ter velikodušnega podpornika pošilja kat. slov. izobraževalno društvo v Laporju za St. Iljski dom 5 K.

Za obmejni sklad je nabrala na konferenci v Braslovčah zbrana duhovščina 120 K. Med temi imenovan iz Gornjega grada 20 K in veleč. g. B. 20 K. — Na primiciji g. Krena v St. Ilju se je nabralo za obmejni sklad 40 K. — Josip Lončarič, kaplan v St. Juriju ob Taboru 20 K.

Veleizdajniški proces.

Zagovornik Popovič pripoveduje, da je pred kratkem izšel v Hrvatskem Pravu članek Matoša iz Bosanske Gradiške v katerem se opisuje nek dogodljaj z Nastičem.

Radi tega članka predlagam jaz, pravi Popovič, da se Milan Šarič zasliši kot prič. On se nahaja sedaj pri bošnjakih v Gradcu. Nekega dne je prišel k meni Subotič Jovan iz Bos. Gradiške in je hotel javno naprositi senat, da bi se zaslišal kot prič v zadevi dogodljaja svojega nečaka Šariča z Nastičem. On je dejal, da je bil Šarič dober dijak, dokler ni zašel v službo lahkomišelnih ljudi. Stariši so ga poslali radi tega v Belgrad, kjer se je spoznal z Nastičem. Šarič je najmarljivejši zahajal v Slovenski Jug. Včasih je šel trikrat na dan v društvo kjer sta se sestala z Nastičem. Enkrat je Nastič v kavarni obsojeval vse srbske politike in dejal, da je jedina rešitev za Bosno, ako se prične z teroristično akcijo, bombami in dinamitom. Ko pa je Šarič nato vprašal zakaj, da on ne prične, mu je odgovoril, da on nima veselja in sposobnosti za praktično izvedbo, ampak samo za prvo organizatorično delo. Pravil mu je Nastič tudi dalje, da je moral zapustiti Bosno. Nagovarjal je vedno njega, namreč Šariča, naj izvrši enkrat kak teroristični atentat in on mu jamči, da se mu ne bo ničesar zgodilo. Nastič je rekel tudi, da bo šel v palačo bosanske vlade in bo tam nastavljal bombe, katere se bodo upalile v 24. urah. Drugič je nagovarjal Šariča za ta čin, mu natanko načrtoval lego vladine palače in tudi prostor, kamor naj dene bombe, manjše bombe naj pa raznese po hodnikih. Šarič se ni hotel odločiti za to. Nastič je hotel osnovati tudi atentat na avstrijsko poslaništvo.

Popovič na to predlaga, naj sodni dvor zasliši Dušana Subotiča, radi članka za kulisami Cetinjske alere v „Srbobranu“.

Popovič: Vprašal sem Subotiča zakaj se on ni hotel prijaviti kot prič. Subotič mi je dejal, da on na Nastičevo govoričenje sploh ni dosti važnosti polagal Milan Šarič lahko veliko izpove zoper Nastiča, ker ga on dobro pozna, pozna tudi Slovenski Jug in njegovo delovanje. Gojakovič je že davno izjavil v Srbobranu, da se je z Nastičem samo zato družil, ker je mislil, da je pravi rodoljub. Ali se more zdaj prič kaj verjeti? Dokazano je, da je bil podkupljen za cetinjsko afero in izdanje brošure Finale. On je dejal, da čaka srbski narod cela vrsta nemilih dogodkov. Kakor iz vsega zaslišanja razvidimo da je Nastič pričel prvi s to vrsto. Prvo je bilo na Cetinju, drugo tukaj v Zagrebu in tretje s kako novo brošuro v Bosni.

Hinkovič na to nadaljuje o revolucionarskih sejah, na katere je zahajal Nastič in kjer so bili baže prisotni posebno v Belgradu tudi Valerijan in Adam Pribečević. On pa navede dokaze, da se je Valerijan zadrževal tačas v Karlovcih.

Narodno gospodarstvo.

Sprejemanje mladih močij v tovarne. Pravi prijatelji ljudstva so že zdavnej spoznali, da bode odhod mladih delavskih močij v tovarne, imel zelo slabe posledice za našo ljudstvo, da ga bo degeneriral. Zakaj pa gre mladi delavec v tovarno, se bo marsikdo vprašal. On gre zato tja, ker hoče biti kmalo samostojen, da bi se prej ko mogoče mogel ženiti. Kakšen pa da je zakon, to mu je vse eno. Naj deželi in pri kmetijah se ne more tako hitro oženiti, kakor pa v tovarni, kjer mu nihče ne dela nikake zapreke. Vedno zadržanje v večinoma prašnih in vročih tovarniških prostorih škoduje še celo popolnoma zdravim in krepkim naravam. Tovarniški delavec vzame po navadi v zakon tovarniško delavko, oba hodita delat v tovarno, se težko preživljata nekaj let pri slabih plačah in visokih cenah živil, dokler ne oslabijo moči popolnoma in so izčrpana in od lakote obnemogla telesa za vsako delo nezmožna. Generacija ki izide iz takih nezadostno hranjenih in oslabeledih narav, napolnjuje bolnišnice in blaznice oq leta do leta v večjem številu. Tudi pri kmetu se mora pridno prijeti za delo, ali tukaj vidimo večino močnih, krepkih in zdravih postav? katerim se vidi, da čeprav težje delajo, ko oni delavci v tovarnah, so vendar dobro hranjeni in izvrstnega zdravja. Vojaški zdravniki na prvi hip razločujejo tovarniškega delavca od poljedelskega. Da bi se za kmeta rešile mlade delavske moči, naj bi se vplivne osebe na pristojnem mestu zavzele za to, da bi se zakonitim potom povišala starostna meja pri vzprejemu mladih delavcev v tovarne in premogokope in na ta način vsaj deloma zajezili odtok mladih delavskih močij iz dežele. Dalje naj bi se državni zbornici predložila zakonska osnova, po kateri naj bi se uredila bolniška, starostna in zavarovanja zoper onemoglost poljedelskih in gospodarskih delavcev. Skrbelo naj bi se tudi za to, da bi se zvesti in dolgo let službujoči osli na kak način posebno odlikovali. Tu je še mnogo hvaležnega polja za delavce, ki hočejo posvetiti svoje moči ljudskemu blagru in imajo zato tudi potreben vpliv na meročajnem mestu.

Dobri uspehi slaganja in posuševanja zemljišč. V poljedelskem ministrstvu se sedaj dela na to, da se prenarede določbe glede slaganja in osuševanja zemljišč. Ne more se tajiti, da se je z slaganjem zemljišč mnogo storilo za zboljšanje gospodarskega

stanja avstrijskih poljedelcev. Slaganje ima namen, več manjših zemljišnih parcel, katerih obdelovanje je zelo težavno in zamudno, spraviti skupaj v večje zemljišče, ki je za obdelovanje bolj priročno. Vsak praktičen poljedelec ve, kakše vrednosti je popolnoma arondirano posestvo, napram parceliranemu ali razsekanemu. Oni poljedelec, ki ima svoja zemljišča okrog svojega doma, bo ta lahko obdeloval s polovico manj močmi kakor pa oni, ki ima svoja zemljišča razkosana na veliko malih parcel in so te ena od druge daleč proč. Koliko časa se že izgubi, ko se mora hoditi od ene parcele do druge. Odpade pa tudi veliko zemljišča pri parcelah radi jarkov in mejnih robov, nastanejo večkrat prepri radi teh in, kar je tudi veliko odtehtujočega — zemljiški barantači napravljajo pri parceliranih zemljiščih, svoje najlepše dobičke. Manjše dele kakega zemljišča, najsiho njivica ali senošet, kupi kmet vedno rad. V več občinah so pa napravili pametnejše. Zložili so pojedine parcele v večjo skupnost in zemljišča potem razdelili med posamezne posestnike. Stem odpadejo tudi razna nepotrebna pota in steze, ki so bile prej povod mnogim hudim preprirom in tožbam, ker se je z slaganjem zemljišč tudi začrtala tu in tam kjer je pač potrebna glavna dovozna cesta, po kateri vsak poljedelec lahko pride do svojega zemljišča. Pri velikih zemljiščih je tudi obdelovanje cenejše, ker se lahko rabijo poljedelski stroji, posebno še sedaj, ko tudi primanjkuje poljedelskih delavcev. Ker država in dežela zdato podpirata slaganje in tudi posuševanje zemljišč in data brezplačno tehnične moči nar azpolago, ni bi se teh pripomočkov posluževale občine v obilni meri, saj je to na njih korist samo. Na tozadevna vprašanja odgovarjajo radevolje agrarične komisije in pa deželni kulturni sveti.

Carina na žito. Mehika je odpravila s prvim julijem do srede septembra carino na pšenico. Avstrijska vlada je takisto nameravala odpraviti za nekaj časa carino na žito, ter bi s tem pri nas cene kruha takoj padle. Danes iznaša cena pšenici za 50 kg 16 do 17 kron, na kar pred nekaj leti nihče niti mislil ni. Dobitek od tega imajo seveda v prvi vrsti Ogri, ker carina zapira tujemu žitu uvoz k nam. Začasno odpravo carine pa ni bilo dobiti v avstrijski zbornici dovolj močne večine. Donavsko parobrodarsko društvo je povišalo voznino za žito na vsak meterski stot za 2 do 4 vinarje.

Oljnata konkurenca. Domačemu dalmatinskemu in istrskemu olju preti nevarna konkurenca iz Azije. V zadnjem času so namreč začeli uvažati Azijci svoje takozvano „Soja olje“. V obrambo domače trgovine pripravlja vlada zakonski načrt, s katerim se naloži za uvoz tega olja visoka carina.

Razgled po svetu.

500 neveljavnih zakonov v Lüttichu. Veliko vznemirjenje je nastalo med meščanstvom v Lüttichu. Bil je pred leti tam nameščen kot deželni uradnik neki Russin in je sklepal tudi civilne zakone. Pred kratkim pa so dognali, da Russin ni Belgijec, marveč Prus. Po belgijskih postavah pa sme in more sklepati veljavne zakone le Belgijec. Radi tega je proglasila vlada vse zakone, katere je sklenil Russin tekom svojega uradovanja nad 500, za neveljavne.

Bogato zlato žilo je zasledil po naključju neki J. B. Ince v mehikanski državi Oaxaca 45 milj od Sierra Blanca ob železnici Vera Cruz in Pacific. Geologi na državnem vsučilišču v Kansasu so preiskali zemljo in izjavili, da je ta izmed vseh dosedaj preiskanih najbogatejša na zlato. Celu polje meri okroglo 22000 arov.

Umestne železniške odredbe za potujoče ženske. Železniška uprava v Nemčiji je odredila, da morajo na vseh vlakih biti posebni oddelki za potujoče ženske. Zlasti mora železniško osobje paziti na to, da dobe mladotne deklice, ki potujejo brez spremstva, prostor vsikdar v ženskih oddelkih, ali vsaj v oddelkih, v katerih se vozijo razven možkih tudi starejše ženske. Nikakor pa se tako dekile ne sme namestiti v praznih oddelkih tudi ne ženskih, in ako slučajno med potom izstopijo vse druge ženske in se mora dekile peljati naprej, mora konduktur to takoj prijaviti vlakovodji, ki poišče primerno mesto v kakem drugem tudi po ženskah zasedenem oddelku. Ta odredba velja v polni meri tudi za najnižji železniški, t. j. IV. razred. Seveda pa se starejših žensk ne sili potovati v ženskem oddelku, marveč se jim mora isti le na njih željo dati na razpolago.

Jubilej dopisnice. Letos je štiridesetletnica korespondenčne listka, sedanjih dopisnic. Leta 1869. je namreč predlagal dv. svetnik Herman, naj se dovoli raba posamičnih odprtih listkov v poštnem prometu za znižano poštnino. Njegova ideja je obveljala po vsem svetu.

Hrvati v južni Ameriki bodo izdali velik almanah „Jeka“ za vse Jugoslovane v južnoameriških državah. Tiskali ga bodo v 15000 izvodih.

Oče ustrelil sina. Posestnik Klop v Galionu je imel 6letnega sina, ki je postal naenkrat hudo mesečen, vstal v spanju iz postelje, hodil po sobi in praskal po oknih. Oče je slišal ta ropot, vstal in misleč, da ima opraviti s tatom, odprl vrata dečkove sobe in ustrelil pri oknu slonečega sina. Deček je obležal na mestu mrtev, oče pa je skoro zblaznel.

Zoper smrtno kazen. Poslanska zbornica v državi Illinois je sprejela z 81 proti 43 glasom predlog, da se opusti smrtna kazen. Najstrožja kazen bo dosmrtna ječa.

Vlak padel v reko. Pri Kansas je skočil osebn vlak s tira in padel v reko Missouri. Šest oseb je utonilo, 50 oseb je deloma težko, deloma lahko ranjenih.

Aretirani nemški agitatorji v Karakasu v Venezueli. Nemci Teodor Haner in odvetnik Portasen so aretirani, ker so organizirali revolucijo na korist odstavljenemu predsedniku Castru. Slede druge aretacije.

Nóvozdana, dvonadstropna hiša, 8 let prosta davka, s popolnoma novo opravo, lepim dvoriščem in majhnim vrtom se pod ugodnimi plačilnimi pogoji v Mariboru pro- pa. Kje, pove upravništvo lista.

Edina narodna čevljarska trgovina Štefan Strašek, Celje, Kovaška ulica št. 3 priporoča svojo bogato zalogo čevljev za moške, ženske in otroke. Izdeluje se tudi obuvale po meri in se da na obroke. Naj- nižje cene! Postrežba točna in so- lidna. 180

Cerkveni slikar

Peter Marković

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, božjih grobov, altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; popravlja umetniško sta- re umetne slike. Sprejema vsa večja dela: si- kanje cerkvâ v različnih slogih, cele notranje poprave cerkvâ (v tem slučaju poskrbi in posre- duje vse druge umetnike in rokodelce). Cene po dogovoru in brez vse konkurence. 23

Slovenci! Podpirajte svoje somišljenike!

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,
Tegethofova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin. 78

V najnujnih potrebah se vsakovrstna obleka v 24 urah zgotovi.

Svoji k svojim!

Urar, očalar
in zlatar

Franjo Bures

Maribor
Tegethofova cesta 33.

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn. 10

Priznana najboljšie igle za gramofone. Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Slikar in pleskar

Franc Divjak

v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavnemu duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½% brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brez- plačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5% do 5½% brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanj- šimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštranc, kelihov, ciborijev, les- tencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Svoji k svojim! 38 Svoji k svojim!

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec
Maribor, Solska ulica 2.

55

Olje

od motorja oddaje 100 kg. po 25 K.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kašinočasse št. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu ob- činstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikar- sko stroko spadajoča

:: dela ::

53

Postrežba točna! :: :: :: Cene nizke!

V trenutku uniči ogenj

mnogim posestnikom poslopja in s trdom spravljenih pridelke. Ni- majo pričakovati izdatne pomoči, ako niso dobro zavarovani

Kdor potrebuje tozadevnih pojasnil, naj se obrne na Vinko Vabič-a mlajšega, trgovca in okr. zastop- nika Dunajske zavarovalne družbe v Žaleu. 108

Zavaruje najceneje!

Skrbi za takojšno in kulantno iz- plačilo oškodovanim!

Pozor! Slovenci! Pozor!

Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica št. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po jako nizkih cenah. 48

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina ka- kor: haloško, ljutomersko, dr. Thur- nejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljon. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča

37

Lojzika Leon.

Brzjavi: „Kamnoseška in- dustrijska zadruga Celje“. Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba Brzjavi: „Kamnoseška in- dustrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno- seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška :: obrt s strojnim obratom. ::

Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različ- nih kamenov in cementa. ::

Specialna delavnica in podo- barski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih :: kamnov itd. ::

Brušenje, puliranje in struganje :: kamena s stroji. ::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po razno- vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih :: rodbinskih grobišč (rakev). ::

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim :: tlakom. ::

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih :: vrst v vseh oblikah. :: Popravljanje spomenikov, udela- :: vanje napisov v iste. ::

Otvoritev nove trgovine!!

P. n. Usojava si naznaniti, da sva ustanovila v **CELJU, Graška ulica šte. 7** pod tvrdko:

Na drobno **Goričar & Leskovšek** **Na debelo**
na lastni račun popolnoma na novo urejeno **trgovino s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem in z vsemi v to stroko spadajočimi predmeti.**

Opirajoč se na temeljito strokovno in krajevno znanje, bodeva v položaju nuditi najboljše blago po nizkih cenah, in cenjene odjemalce v vsakemu oziru zadovoljiti. — V nadi, da nama naklonite Vaše zaupanje, priporočva se za obisk našega novoustanovljenega podjetja, zagotavljajoč Vas najkulantnejše in solidne postrežbe.

Z odličnim spoštovanjem

Goričar & Leskovšek.

Za nakup priporočamo tvrdko
M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru

uljudno naznanja, da se **preseli s 15. avgustom**

v Stolno ulico šte. 6.

Odvetnik

dr. Ivan Fermevc

si usoja naznaniti, da je
otvoril svojo odvetniško
pisarno v **Ptuju**

v hiši zdravnika g. dr. B. Stuheca, Poštna ul. 19.

Hotel

Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za
tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri
nizkih cenah, tudi mesečna stano-
vanja s hrano za letoviščarje; izborna
kuhinja, vedno sveže pivo, različna
vina; po letu senčnat vrt; vozovi
v hiši vsak čas na razpolago: : :

51

! se priporoča za obilni obisk. !

Slovenski krojač
Jakob Vezjak

v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje
vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po naj-
novejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega
::: sukna iz domačih in tujih tovarn. :::
Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine
na stroje. 36

Edina narodna steklarska trgovina
Fran Strupl, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-
nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za po-
dobe. Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in pri-
vatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Pohištvo

Velika zaloga pohištva od najpriprostejšega
do najfinejšega v vseh slojih se dobi po
znižanih cenah pri 34

„Obrtni zadrugi mizarских mojstrov“
v Mariboru, Grajski trg št. 3 pri črnem orlu.

SMRT

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega ka-
teri naroči sedaj belo platno v veletrgovski hiši
R. Stermecki, Celje (Štajersko).

Štajersko platno m.	po 36 v
Slovensko platno m.	po 40 v
Savinsko platno m.	po 44 v
Vojaško platno m.	po 46 v
Domestih platno mehko m.	po 48 v
Gorsko platno debelo m.	po 60 v
Istrija tkanina, mehka m.	po 54 v
Holandska tkanina, mehko m.	po 60 v

Vzorci zastonj in pošiljatve čez 20 K franko.